POLSKI FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wyniki Standardowe 2015 uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN

REGION FADN 795 MAZOWSZE I PODLASIE

Część I. Wyniki Standardowe

WARSZAWA 2017

Wyniki Standardowe 2015 uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN

REGION FADN 795 MAZOWSZE I PODLASIE

Część I. Wyniki Standardowe

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

mgr inż. Izabela Cholewa
mgr inż. Katarzyna Kambo

Warszawa 2017

Redakcja techniczna
Grażyna Nachtman
Rafał Tarasiuk

Projekt okładki
Dział Wydawnictw

ISBN 978-83-7658-665-6

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Rachunkowości Rolnej
00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20
Tel.: +48 (22) 505 45 70
Tel./faks: +48 (22) 826 93 22
E-mail: portal@fadn.pl
Internet: www.fadn.pl; www.polskifadn.eu

Spis treści

Wstęp 5
1. Zmiany w Wynikach Standardowych 6
1.1. Zmiany w zestawie zmiennych i w algorytmach Wyników Standardowych od roku 2011 wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE 6
1.2. Pozostałe zmiany 7
1.2.1. Jednostki przeliczeniowe pracy (AWU, FWU) 7
2. Informacje o FADN 8
2.1. Uwagi ogólne o FADN 8
2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR) 9
2.3. Zakres podmiotowy FADN 11
2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN 12
2.5. Rozmiary działalności rolniczych gwarantujące osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO„2007" 12
2.6. Zakres przedmiotowy FADN 14
2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN. 15
3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN" 17
3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN" 17
3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych 33
4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN 41
4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce 41
4.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN .. 42
4.3. Udostępnianie danych 43
4.3.1. Udostępnianie danych z europejskiego FADN 43
4.3.2. Udostępnianie danych z Polskiego FADN 43
5. Wyniki Standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2015 r. 45
5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8) 45
5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (ES6) 51
Literatura 58

Wykaz skrótów

AWU	–	jednostka przeliczeniowa pracy (ang. Annual Work Unit).
CAP	–	Wspólna Polityka Rolna (ang. Common Agricultural Policy).
COP	–	gospodarstwa specjalizujące się w produkcji zbóż, roślin oleistych i białkowych (ang. specialist cereals, oilseed and protein crops).
DG-AGRI	–	Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (ang. Directorate-General for Agriculture and Rural Development).
EC	–	Komisja Europejska (ang. European Commission).
ESU	–	europejska jednostka wielkości (ang. European Size Unit).
EU	–	Unia Europejska (ang. European Union).
EUR	–	oznaczenie jednostki monetarnej o nazwie „euro".
euro	–	jednostka monetarna, obowiązująca w większości państw członkowskich Unii Europejskiej.
EUROSTAT	–	Europejski Urząd Statystyczny.
FADN	–	Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (ang. Farm Accountancy Data Network).
FWU	–	jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny (ang. Family Work Unit).
GR	-	gospodarstwo rolne.
GUS	–	Główny Urząd Statystyczny.
IERiGŻ-PIB	–	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
KE	–	Komisja Europejska.
LFA	–	obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW (ang. Less Favoured Areas).
LU	–	jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. Livestock Unit).
OGA	–	działalność gospodarcza inna niż rolnicza bezpośrednio związana z gospodarstwem (ang. Other Gainful Activities).
Polski FADN	–	System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.
SGM	–	Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia (ang. Standard Gross Margin).
SO	–	Standardowa Produkcja (ang. Standard Output).
UAA	–	ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne (ang. Utilized Agricultural Area).
UR	–	użytki rolne.
WTGR	–	Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.
ZRR	–	Zakład Rachunkowości Rolnej.

Wstęp

Wypełniając obowiązek nałożony Ustawą z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) w 2015 r. utworzono komputerową bazę danych zawierającą 4 522 zestawów danych rachunkowych w regionie – Mazowsze i Podlasie [19]. Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zlecił zbieranie danych z indywidualnych gospodarstw rolnych czterem wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego. W 37 gospodarstwach indywidualnych rachunkowość była prowadzona pod kierunkiem audytorów ZRR. Z 17 gospodarstw posiadających osobowość prawną dane zostały zebrane metodą ankietową.

Po przeprowadzonych testach jakości danych obliczono wyniki dla 4 510 gospodarstw rolnych o wielkości ekonomicznej równej lub większej od 4 000 euro, w tym dla 4 493 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 17 gospodarstw posiadających osobowość prawną. Z powodu różnic między strukturą rzeczywistą a strukturą teoretyczną próby, jaka została określona w planie wyboru, opracowano nowe wagi po to, aby powyższy zbiór gospodarstw był w pełni reprezentatywny dla 332 566 gospodarstw [7].

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

1. Wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN).

2. Metodycznej, zawierającej wyjaśnienia rachunku wyników.

3. Statystycznej, zawierającej dane statystyczne dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie dwóch kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej i typu rolniczego. Wyniki Standardowe zawierają 145 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w Wynikach Standardowych FADN Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG-AGRI) [14].

Parametry wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji są kategoriami netto (bez VAT). Pomimo ustawowego zwolnienia podmiotowego z podatku od towarów i usług, nazywanym w skrócie VAT, rolnicy prowadzili w 2015 r. ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych – złotych (zł).

1. Zmiany w Wynikach Standardowych[1]

1.1. Zmiany w zestawie zmiennych i w algorytmach Wyników Standardowych od roku 2011 wynikające z rozporządzeń i dokumentów KE

Od roku obrachunkowego 2011 wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev. 9.1 Definition of Variables used in FADN standard results z października 2012 r.) polegające na wyróżnieniu następujących zmiennych [13]:

- SE136 – Produkcja roślinna na 1 ha;
- SE146 – Uprawy energetyczne;
- SE605 – Dopłaty do działalności operacyjnej;
- SE610 – Dopłaty do produkcji roślinnej;
- SE613 – Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej;
- SE616 – Saldo dopłat i kar do produkcji mleka;
- SE617 – Dopłaty do pozostałej produkcji bydlęcej;
- SE618 – Dopłaty do produkcji owiec i kóz;
- SE619 – Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej;
- SE630 – Płatności „decoupled";
- SE650 – Wsparcie specjalne;
- SE699 – Pozostałe dopłaty.

Ponadto od roku obrachunkowego 2013 wprowadzono zmiany w algorytmach (na podstawie dokumentu RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results z grudnia 2014 r.) obejmujące zmienne [14]:

- SE042 – Uprawy energetyczne;
- SE072 – Odłogi;
- SE073 – Ugory;
- SE611 – Dopłaty wyrównawcze/płatności obszarowe.

Od roku obrachunkowego 2014 obowiązuje nowe sprawozdanie z gospodarstwa rolnego. Zakres, format i organizacja danych, niezbędnych do wykonania sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN, są precyzyjnie opisane w Rozporządzeniu Komisji nr 385/2012 z dnia 30 kwietnia 2012 r. w sprawie formatu sprawozdania dla określania dochodów z gospodarstw rolnych oraz analizy ich działalności gospodarczej (z późn. zmianami). Z uwagi na fakt, że w Komisji Europejskiej wciąż jeszcze trwają prace nad nowym dokumentem dotyczącym Wyników Standardowych i dostosowaniem zakresu/algorytmów do nowego formatu sprawozdania, publikacje z wynikami od roku obrachunkowego 2014 przygotowane zostały na podstawie dokumentów jakie obowiązywały w roku obrachunkowym 2013 (Rozporządzenie

[1] Rozdział zawiera zmiany wprowadzone od roku obrachunkowego 2011; wcześniejsze zmiany zostały opisane w publikacjach „Wyniki Standardowe..." dla poprzednich lat. Zmiany te powinny być brane pod uwagę w analizach wieloletnich.

Komisji (WE) NR 868/2008 z dnia 3 września 2008 r. z późniejszymi zmianami, RI/CC 1256 Rev. 7 Farm Return Data Definitions z lutego 2012 r., RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results z grudnia 2014 r.).

1.2. Pozostałe zmiany

1.2.1. Jednostki przeliczeniowe pracy (AWU, FWU)

Od roku obrachunkowego 2011 jednostki AWU oraz FWU stanowią równowartość 2 120 godzin pracy na rok.

Do roku obrachunkowego 2010 stanowiły odpowiednik 2 200 godzin pracy na rok.

2. Informacje o FADN

2.1. Uwagi ogólne o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EEC z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej [18]. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu państwach założycielskich (w Belgii, we Francji, w Holandii, w Luksemburgu, w Niemczech i we Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji, od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry, od 1 stycznia 2007 r. (etap VII) Rumunia i Bułgaria, a od 1 lipca 2013 r. Chorwacja (etap VIII).

W 2015 r. FADN funkcjonował na terenie 28 państw członkowskich UE. Poniżej przedstawiono przebieg rozszerzenia zasięgu FADN (patrz: Mapa 2-1).

Mapa 2-1 Etapy tworzenia FADN w Europie

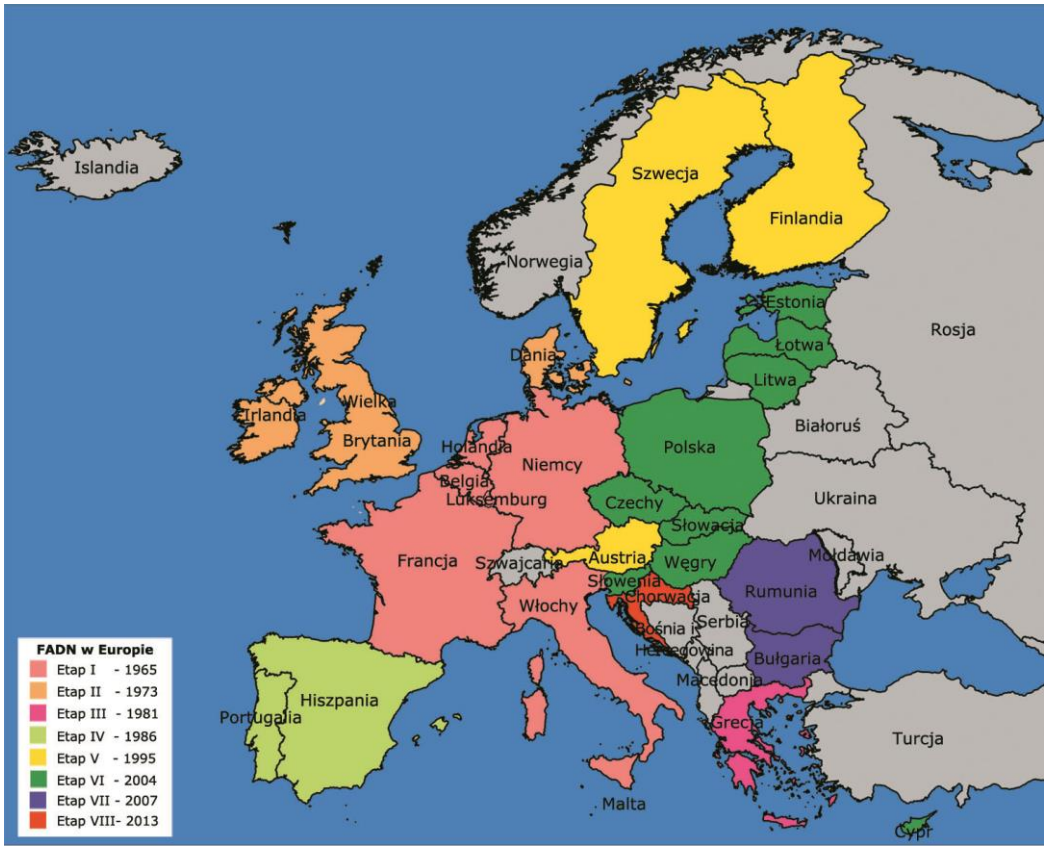

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych, które opisują sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej. Odmiana tej rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa[2]. O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała potrzeba rozpoznania rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w celu podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do tych sytuacji.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której włącza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN, ustalana jest od 2010 roku obrachunkowego na podstawie analizy sum Standardowej Produkcji (SO) z danych GUS w poszczególnych klasach wielkości ekonomicznej. W praktyce prowadzony jest rachunek polegający na obliczeniu skumulowanej sumy SO z poszczególnych klas, zaczynając od największej, aż do osiągnięcia ok. 90% SO z populacji generalnej. Dolna granica przedziału, w którym to nastąpi, jest minimalnym progiem wielkości ekonomicznej.

Z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej, progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN, są różne w poszczególnych państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że FADN jest jedyną bazą danych, na potrzeby której zbierane są informacje według jednolitych zasad, a gospodarstwa tworzą statystycznie reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

2.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR)

Według znowelizowanych zasad WTGR, w klasyfikacji gospodarstw rolnych stosuje się parametr ekonomiczny, którym jest Standardowa Produkcja[3] (ang. Standard Output, w skrócie SO) [1], [2], [15], [22].

Standardowa Produkcja (SO) jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności rolniczej (roślinnej lub zwierzęcej) uzyskana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia[4] w ciągu 1 roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych. W celu wyeliminowania wahań wartości produkcji (powodowanych np. warunkami pogodowymi czy też zmianami cen produktów) do obliczeń przyjmowane są średnie z 5 lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z określonego regionu.

[2] Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstw zgodnie z tym prawem, i często bywa podstawą naliczania podatku dochodowego.

[3] Do roku obrachunkowego 2009 WTGR oparta była na parametrze Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej a wielkość ekonomiczna gospodarstwa określana była za pomocą Europejskiej Jednostki Wielkości (ESU) [8], [20], [21].

[4] SO dla grzybów odnosi się do 100 m^2 uprawy; SO dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt; SO dla pszczół odnosi się do 1 ula (1 rodziny pszczelej).

WTGR narzuca konieczność obliczania zestawów współczynników SO dla każdego regionu rolniczego i dla każdej prowadzonej w gospodarstwie działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej. Listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest obliczenie SO ustala Komisja UE i jest ona zgodna z listą cech Badań Struktury Gospodarstw Rolnych. Duża liczba pozycji w zestawach Standardowej Produkcji odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa we Wspólnocie, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Przy zastosowaniu współczynników Standardowej Produkcji gospodarstwa rolne klasyfikowane są według dwóch charakterystyk:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego określana jest jako suma wartości Standardowych Produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa wyrażana jest wartością SO w euro. Na podstawie tak ustalonej wielkości ekonomicznej dane gospodarstwo rolne zaliczane jest do odpowiedniej klasy wielkości ekonomicznej.

Typ rolniczy gospodarstwa rolnego określany jest na podstawie udziału wartości SO z poszczególnych działalności rolniczych w tworzeniu całkowitej wartości SO gospodarstwa. Typ rolniczy gospodarstwa odzwierciedla jego poziom i kierunek specjalizacji.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw zorganizowane są następująco:

- 8 typów ogólnych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 21 typów podstawowych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 61 typów szczegółowych i grupa gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem trzech znaków).

Z uwagi na rosnące znaczenie wielofunkcyjności gospodarstw rolnych, WTGR została uzupełniona o dodatkową „klasyfikację", której kryterium jest udział przychodów z działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem (ang. Other Gainful Activities, w skrócie OGA) w całkowitych przychodach gospodarstwa (rolnictwo + OGA + dopłaty bezpośrednie). OGA to działalność, w ramach której wykorzystywane są albo zasoby gospodarstwa rolnego (ziemia, budynki, maszyny itp.) i/lub produkty tego gospodarstwa. W zależności od tego, jaki procent całkowitych przychodów gospodarstwa stanowi OGA, dane gospodarstwo zaliczane jest do jednej z trzech klas OGA.

Działalność gospodarcza inna niż rolnicza nie jest brana pod uwagę w typologii gospodarstw dokonywanej na podstawie działalności rolniczych – zarówno wielkość ekonomiczna jak i typ rolniczy nie uwzględniają OGA [15], [17].

2.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w euro. Wielkość ta jest ustalana oddzielnie dla każdego państwa członkowskiego i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 2.3-1).

Tabela 2.3-1 Minimalne progi wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN w poszczególnych państwach członkowskich w 2015 r.

Państwa	Dolny próg wielkości ekonomicznej EUR	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura próby w europejskim FADN %
Austria	8 000	2 000	2,3
Belgia	25 000	1 200	1,4
Bułgaria	2 000	2 202	2,5
Chorwacja	4 000	1 251	1,4
Cypr	4 000	500	0,6
Czechy	8 000	1 417	1,6
Dania	15 000	2 150	2,5
Estonia	4 000	658	0,8
Finlandia	8 000	1 100	1,3
Francja	25 000	7 640	8,8
(w tym: Gwadelupa, Martynika, Reunion)	15 000	320	0,4
Grecja	4 000	5 500	6,3
Hiszpania	8 000	8 700	10,0
Holandia	25 000	1 500	1,7
Irlandia	8 000	900	1,0
Litwa	4 000	1 000	1,2
Luksemburg	25 000	450	0,5
Łotwa	4 000	1 000	1,2
Malta	4 000	536	0,6
Niemcy	25 000	8 800	10,1
Polska	4 000	12 100	13,9
Portugalia	4 000	2 300	2,6
Rumunia	2 000	6 000	6,9
Słowacja	25 000	562	0,6
Słowenia	4 000	908	1,0
Szwecja	15 000	1 025	1,2
Węgry	4 000	1 900	2,2
Wielka Brytania	25 000	2 500	2,9
(w tym: Irlandia Północna)	15 000	320	0,4
Włochy	8 000	11 106	12,8
Razem FADN UE		**86 905**	**100**

Źródło: zestawienie własne na podstawie [6].

2.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje Łącznikowe z poszczególnych państw opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane do akceptacji przez Komitet Wspólnoty nadzorujący FADN.

Wewnątrz pola obserwacji FADN występuje duże zróżnicowanie gospodarstw pod względem typu rolniczego i wielkości ekonomicznej.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlania tego zróżnicowania w próbie badawczej, Agencja Łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru do warstwowania zbioru gospodarstw mają zastosowanie trzy kryteria [7]:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

2.5. Rozmiary działalności rolniczych gwarantujące osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO„2007”

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa określana jako suma wartości Standardowych Produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie służy do ustalenia minimalnego progu wielkości ekonomicznej dla pola obserwacji FADN. W Polsce dla roku obrachunkowego 2015 próg ten został ustalony na poziomie 4 000 euro. Tabela przedstawia przykładową powierzchnię niektórych upraw oraz liczbę zwierząt niezbędną do włączenia gospodarstwa do pola obserwacji FADN (patrz: Tabela 2.5-1).

Tabela 2.5-1 Rozmiary działalności rolniczych niezbędne do osiągnięcia przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej* według współczynników SO„2007”

Region	Działalność	J.m.	Ekwiwalent 4000 euro wg SO "2007"
Pomorze i Mazury	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	6,3
	Rzepak i rzepik	ha	5,6
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,4
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,2
	Krowy mleczne	szt.	3,2
	Tuczniki	szt.	18,3
Wielkopolska i Śląsk	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	5,8
	Rzepak i rzepik	ha	5,3
	Buraki cukrowe	ha	2,6
	Sady jabłoniowe	ha	2,0
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,1
	Krowy mleczne	szt.	3,1
	Tuczniki	szt.	18,1
Mazowsze i Podlasie	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	7,5
	Rzepak i rzepik	ha	7,0
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	1,8
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,4
	Krowy mleczne	szt.	3,6
	Tuczniki	szt.	16,5
Małopolska i Pogórze	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	7,2
	Rzepak i rzepik	ha	6,4
	Buraki cukrowe	ha	2,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,1
	Warzywa, truskawki w uprawie polowej (w płodozmianie z uprawami rolnymi)	ha	1,1
	Krowy mleczne	szt.	4,3
	Tuczniki	szt.	17,4

**Osiągnięcie przez gospodarstwo minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SO„2007” [7], włącza GR do pola obserwacji Polskiego FADN; np. w regionie Pomorze i Mazury powierzchnia pszenicy 6,3 ha zapewnia osiągnięcie progowej wartości 4 000 euro.*

2.6. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 tys. różnych danych charakteryzujących gospodarstwo rolne. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje, kwoty i limity produkcyjne). Wyniki Standardowe dotyczą tylko działalności i składników majątkowych gospodarstwa rolnego (majątek prywatny rodziny rolnika, np. dom mieszkalny, nie jest uwzględniony w bilansie finansowym).

Zakres i format zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, jest szczegółowo zdefiniowany w Rozporządzeniu Komisji (WE) NR 868/2008 z dnia 3 września 2008 r. z późniejszymi zmianami oraz na podstawie dokumentu RI/CC 1256 Rev. 7 Farm Return Data Definitions z lutego 2012 r. [3], [4], [11], [12]. Przepisy te obok szczegółowego wykazu zmiennych zawierają także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie to składa się z 14 grup danych rachunkowych, zestawionych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

Tab. A. Informacje ogólne.

Tab. B. Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo.

Tab. C. Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej.

Tab. D. Stan i wartość zwierząt.

Tab. E. Zakup i sprzedaż zwierząt.

Tab. F. Koszty.

Tab. G. Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi.

Tab. H. Zadłużenie.

Tab. I. Podatek od wartości dodanej (VAT).

Tab. J. Dopłaty i subsydia.

Tab. K. Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt).

Tab. L. Kwoty i inne prawa.

Tab. M. Dopłaty bezpośrednie.

Tab. N. Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt.

2.7. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawach statystycznych (Tabela 5.1-1 - Tabela 5.2-10). Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej.

Ze względu na obowiązujące zasady upowszechniania danych FADN dopuszczalne jest prezentowanie wyników z grupy obejmującej co najmniej 15 gospodarstw. W przypadku mniejszej liczebności wpisywana jest „ . ” (kropka).

Tabela 2.7-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze TF8		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
1	Uprawy polowe	15	Specjalizujące się w uprawie zbóż (łącznie z ryżem), roślin oleistych i wysokobiałkowych na nasiona
		16	Specjalizujące się w uprawie polowej różnych gatunków roślin
2	Uprawy ogrodnicze	21	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych) pod wysokimi osłonami
		22	Specjalizujące się w gruntowych uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
		23	Specjalizujące się w uprawie grzybów i w szkółkarstwie oraz uprawach ogrodniczych (warzyw, truskawek, kwiatów i roślin ozdobnych)
3	Winnice	35	Specjalizujące się w uprawie winorośli
4	Uprawy trwałe	36	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (bez winorośli i oliwek)
		37	Specjalizujące się w uprawie oliwek
		38	Specjalizujące się w uprawie drzew i krzewów owocowych (uprawy trwałe)
5	Krowy mleczne	45	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego
6	Zwierzęta trawożerne	46	Specjalizujące się w chowie bydła rzeźnego (w tym hodowla)
		47	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego i rzeźnego (w tym hodowla)
		48	Specjalizujące się w chowie owiec, kóz i innych zwierząt żywionych paszami objętościowymi
7	Zwierzęta ziarnożerne	51	Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej
		52	Specjalizujące się w chowie drobiu
		53	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi
8	Mieszane	61	Mieszane - różne uprawy
		73	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami objętościowymi
		74	Mieszane - różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi
		83	Mieszane - uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami objętościowymi
		84	Mieszane - różne uprawy i zwierzęta

Zestawienie typów rolniczych TF8 (Tabela 2.7-1) jest kombinacją typów podstawowych, składających się z różnych typów szczegółowych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych [1], [2], [15], [16].

Z kolei Tabela 2.7-2 przedstawia sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) opracowanych na podstawie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych [15].

Tabela 2.7-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (euro), klasyfikacja ES6

ES6			**ES**	
Klasa wielkości ekonomicznej **ES6**		Zakres w euro (€)	Klasa wielkości ekonomicznej **ES**	Zakres w euro (€)
			1	€< 2 000
1	Bardzo małe	2 000 ≤€< 8 000	2	2 000 ≤€< 4 000
			3	4 000 ≤€< 8 000
2	Małe	8 000 ≤€< 25 000	4	8 000 ≤€< 15 000
			5	15 000 ≤€< 25 000
3	Średnio-małe	25 000 ≤€< 50 000	6	25 000 ≤€< 50 000
4	Średnio-duże	50 000 ≤€< 100 000	7	50 000 ≤€< 100 000
5	Duże	100 000 ≤€< 500 000	8	100 000 ≤€< 250 000
			9	250 000 ≤€< 500 000
6	Bardzo duże	€≥ 500 000	10	500 000 ≤€< 750 000
			11	750 000 ≤€<1 000 000
			12	1 000 000 ≤€<1 500 000
			13	1 500 000 ≤€<3 000 000
			14	€≥3 000 000

Uwaga: Tabela 2.7-2 zawiera rozmiary wielkości ekonomicznej wyrażone w euro, natomiast dla uproszczenia zapisu we wszystkich następnych tabelach rozmiary prezentowane są w tysiącach euro.

3. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN"

3.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN"

„Wyniki Standardowe FADN" zawierają 10 tabel tematycznych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Opisy poszczególnych zmiennych są zgodne z zawartymi w „Wynikach Standardowych FADN" [10], [14]. Natomiast ich zawartość w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni tytułom. Należy więc zwrócić uwagę na szczegółowy opis danej zmiennej (od Tabela 3.1-1 do Tabela 3.1-10). W kolumnie „Symbol" zawarte jest alfanumeryczne, pięcioznakowe oznaczenie poszczególnych zmiennych.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych zmiennych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN", w dalszej części rozdziału zamieszczono ich objaśnienia w porządku identycznym do prezentowanych wyników. Dodatkowo zamieszczono szczegółowe schematy obliczeń wybranych zmiennych prezentowanych w Wynikach Standardowych.

Tabela 3.1-1 Populacja i próba gospodarstw

Symbol	Zmienna	Sposób obliczenia, uwagi
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.

Tabela 3.1-2 Wybrane informacje o produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w wartości Standardowej Produkcji.
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 120 godz./rok. [SE015 + SE020]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach. [SE016 + SE021]
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w godzinach.
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych) = (UAA). Na tę powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dodzierżawiona na jeden rok lub dłużej, ziemia współużytkowana z właścicielem na zasadzie udziału w zbiorach, a także ugory i odłogi. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dodzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Powierzchnia wyrażona jest w hektarach (1 ha =10 000 m^2).
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	Powierzchnia ziemi dodzierżawionej przez rolnika na podstawie umowy dzierżawnej na okres liczący co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna, orkisz, pszenica twarda, pszenżyto, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, zioła, oleiste i włókniste łącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (łącznie z bawełną i trzciną cukrową).
SE042	Uprawy energetyczne	ha	Powierzchnia uprawy roślin energetycznych.
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami wysokimi). Dotyczy powierzchni podstawowej (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów), nawet gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów.
SE050	Winnice	ha	Łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkółek).

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. [SE055 + SE060 + SE065]
SE055	Sady	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi).
SE060	Gaje oliwne	ha	Drzewa oliwne.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i uprawami trwałymi pod osłonami.
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne.
SE072	Odłogi	ha	Powierzchnia użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, niekwalifikująca się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE073	Ugory	ha	Grunty orne czasowo nieużytkowane, które pozostają w dobrej kulturze oraz które kwalifikują się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	Powierzchnia ta obejmuje: powierzchnię użytków rolnych, nieuprawianą w roku obrachunkowym, grunty orne czasowo nieużytkowane oraz trwałe użytki zielone nieużytkowane (TUZ) dla celów produkcyjnych ale uprawnione do dopłat. [SE072+SE073+TUZ]
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkółkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytków rolnych" (SE025).
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	Stan średni w roku: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU)[5]. Nie są uwzględniane roje pszczół oraz pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu zwierząt.
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycieliły się i głównie utrzymywane są dla produkcji mleka z przeznaczeniem na cele spożywcze. Nie ujmuje się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krów mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury nioski i pozostały drób.

[5]

konie	:= 0,8	krowy mleczne	:= 1,0	maciory	:= 0,5
cielęta na tucz	:= 0,4	krowy wybrakowane	:= 1,0	tuczniki	:= 0,3
cielęta < 1 rok	:= 0,4	krowy pozostałe	:= 0,8	trzoda pozostała	:= 0,3
byczki 1 – 2 lata	:= 0,7	matki kozie	:= 0,1	brojlery	:= 0,007
jałówki 1 – 2 lata	:= 0,7	kozy pozostałe	:= 0,1	kury nioski	:= 0,014
byki 2 lata	:= 1,0	matki owcze	:= 0,1	drób pozostały	:= 0,03
jałówki hodow.	:= 0,8	owce pozostałe	:= 0,1	króliki	:= 0,02
jałówki na tucz	:= 0,8	prosięta	:= 0,027		

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna pszenicy zwyczajnej i orkiszu z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy), bez cieląt przeznaczonych do opasu, na 1 ha powierzchni paszowej. Średnia liczba jednostek przeliczeniowych (LU) z sumy: bydła (bez cieląt do opasu) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i odłogi. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	Produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta).[6]

Tabela 3.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	zł	Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wynikającą ze zmiany cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem. [SE131/SE270]
SE135	Produkcja roślinna	zł	Obejmuje: sprzedaż, zużycie wewnętrzne, przekazanie do gospodarstwa domowego i różnicę stanu zapasów. [SE140 + SE145 + SE146 + SE150 + SE155 + SE160 + SE165 + SE170 + SE175 + SE180 + SE185 + SE190 + SE195 + SE200]
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	Wartość produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych z wyłączeniem ziemi oddzierżawionej oraz powierzchni użytków rolnych wyłączonych z produkcji. [SE135/(SE025-powierzchnia ziemi oddzierżawionej-SE074)]
SE140	Zboża	zł	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	zł	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielonkę z przeznaczeniem na pasze. Nie ujmuje się tu warzyw i soi.
SE146	Uprawy energetyczne	zł	Wszystkie rośliny uprawiane na cele energetyczne.

[6] Stosuje się przelicznik 1litr mleka = 1, 031 kg.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE150	Ziemniaki	zł	Wszystkie typy odmian – także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	zł	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmuje się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wysłodków otrzymanych z cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	zł	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (łącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa, kwiaty	zł	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo, że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	zł	Owoce z drzew i krzewów uprawianych w uprawie polowej (łącznie z owocami tropikalnymi).
SE180	Owoce cytrusowe	zł	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	zł	Winogrona konsumpcyjne, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.), wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzynki.
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	Oliwki konsumpcyjne, oliwki do produkcji oleju, olej i produkty uboczne z produkcji oleju z oliwek.
SE195	Uprawy pastewne	zł	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne. Tu wchodzi także produkcja z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych, bez zbóż, roślin białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nieujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nieuwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie poniesionych kosztów.
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	Produkcja obejmuje wartość produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje: sprzedaż, różnicę wartości zwierząt (SE211) w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także różnicę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i różnicę stanu zapasów. Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
			i produkty z mleka krów, owiec i kóz, wełnę, jaja kurze, miód, inne produkty zwierzęce (obornik, jaja innych ptaków itp.), a także wpływy z usługowego odchowu zwierząt oraz przychody z krycia. [SE216 + SE220 + SE225 + SE230 + SE235 + SE240 + SE245 + SE251]
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	Wartość produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na jedną jednostkę przeliczeniową zwierząt. [SE206/SE080]
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego i obrotowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Zmienna ta umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i przetworów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ujęte w saldzie dopłat i kar do produkcji mleka.
SE220	Żywiec wołowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE235	Żywiec drobiowy	zł	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku).
SE240	Jaja	zł	W pozycji tej uwzględnione są tylko jaja kurze.
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i jego przetworów.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	Pozycja ta obejmuje: żywiec koński i inne zwierzęta niewymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchowu zwierząt. Różnica wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.
SE256	Pozostała produkcja	zł	Do pozycji tej należą: czynsz za wydzierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrachunkowych, pozostałe produkty i przychody.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego rolnika. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, np. produkty roślinne zużyte jako pasze dla zwierząt, a także jako nasiona i sadzeniaki. Produkty te uwzględnione są w rachunku produkcji ogółem a zarazem stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i materiału rozmnożeniowego.

Tabela 3.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE270	Koszty ogółem	zł	Obejmują: koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrachunkowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym[7] i zużytych w ramach działalności operacyjnej – do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i ziarnożernych). Podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Do kosztów ogółem nie włącza się wartości zakupionych zwierząt, ze względu na ujęcie ich w rachunku wartości produkcji. [SE275 + SE360 + SE365]
SE275	Zużycie pośrednie	zł	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych i zużytych w procesie produkcji w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	Obejmują: koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie produkcji leśnej. [SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + SE331]
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych. [(SE285 + SE295 + SE300 + SE305)/SE025]

[7] Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bezpośrednich (własne i obce).
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	Nasiona i sadzonki wyprodukowane i zużyte w gospodarstwie.
SE295	Nawozy	zł	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	zł	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytaki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciwgradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w produkcji leśnej).
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię dodzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży płodów roślinnych, usługi specjalistyczne do produkcji roślinnej itp.
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	Wartość kosztów bezpośrednich produkcji zwierzęcej w przeliczeniu na 1 jednostkę przeliczeniową zwierząt. [(SE310 + SE320 + SE330)/SE080]
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	Pasze treściwe (łącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), pasze objętościowe, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchowu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, niezaliczoną do powierzchni użytków rolnych (SE025) (własna i obca).
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta, jagnięta i koźlęta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	Pasze dla zwierząt ziarnożernych (m.in. trzody chlewnej i drobiu) – wszystkie rodzaje (własna i obca).
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.	zł	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, innym niż wyssane przez cielęta, jagnięta i koźlęta) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych – odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	Koszty ogólnogospodarcze związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej. [SE340 + SE345 + SE350 + SE356]
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu narzędzi o małej wartości), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Remonty kapitalne zaliczane są do działalności inwestycyjnej.
SE345	Energia	zł	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	zł	Koszty pracy wykonanej w ramach usług oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty ogólnogospodarcze powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np. opłaty za prowadzenie księgowości, opłaty telefoniczne).
SE360	Amortyzacja	zł	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE370	Wynagrodzenia	zł	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników najemnych. Nie wlicza się kwot otrzymanych przez pracowników zaliczanych do nieopłaconej siły roboczej.
SE375	Czynsze	zł	Czynsze za dodzierżawę ziemi, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	zł	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania. Otrzymane dopłaty do odsetek muszą być odjęte.

Tabela 3.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych". [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE699]
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	Dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi) oraz wsparciem specjalnym do produkcji roślinnej. Dopłaty te nie zawierają jednolitej płatności obszarowej (SE631). [SE611 + SE612 + SE613]
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	Dopłaty dla producentów zbóż, roślin oleistych i białkowych (COP) oraz roślin energetycznych.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	Dopłaty otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	Pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodniczych i plantacji wieloletnich.
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	Dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego. [SE616 + SE617 + SE618 + SE619]
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	Dopłaty do produkcji mleka pomniejszone o kary umowne za przekroczenie limitu produkcji mleka. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące krów mlecznych oraz produkcji mleka.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydlęcej	zł	Dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, za młode byczki, za krowy mamki. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące pozostałej produkcji bydlęcej.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego. W pozycji tej ujmowane jest również wsparcie specjalne dotyczące produkcji owiec i kóz.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej, w tym również wsparcie specjalne (w sytuacji kiedy otrzymanych dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych).
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	Dopłaty rolnośrodowiskowe.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA).

SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	Dopłaty za dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE, do usług doradztwa rolniczego, dopłaty do poprawy jakości produktów rolniczych, do szkoleń, do zalesiania i do zachowania równowagi ekologicznej środowiska leśnego.
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich obejmują: dopłaty rolnośrodowiskowe, dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA), pozostałe dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich uwzględniające dopłaty ze środków krajowych. W zmiennej tej zawiera się m.in.: SE621, SE622, SE623
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	Dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego z wyłączeniem dopłat do wynagrodzeń, czynszów, podatków i odsetek.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	Dopłaty do wynagrodzeń, czynszów i odsetek.
SE630	Płatności "decoupled"	zł	Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności. [SE631 + SE632]
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	Tylko dla starych państw członkowskich.
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	Tylko dla nowych państw członkowskich (bez Malty i Słowenii).
SE650	Wsparcie specjalne	zł	Wsparcie specjalne przyznawane na podstawie art. 68 rozporządzenia (EC) Nr 73/2009.
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty.

Tabela 3.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395– SE390]
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie dopłat „należnych”. [SE610 + SE615 + SE624 + SE625 + SE626 + SE630 + SE699]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	Podstawową zasadą, odnoszącą się do wszystkich zapisów jest ewidencja danych według wartości netto (bez VAT). Zasada ta nie stwarza kłopotu w przypadku gdy rolnik jest podatnikiem VAT na zasadach ogólnych. W przypadku gdy obowiązuje system rolniczy, różne kwoty VAT są ewidencjonowane w taki sposób, aby przy obliczaniu wyników, wszelkie korzyści z uczestnictwa w krajowym systemie VAT dla rolnictwa mogły zostać uwzględnione. Saldo VAT dla działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oblicza się odejmując od kwoty VAT należnego zryczałtowaną kwotę VAT naliczonego.
SE390	Podatki	zł	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT gospodarstwa rolnego i podatków osobistych rolnika), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków. Dopłaty do podatków nie są ujmowane.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka, kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407– SE408]
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	Dopłaty do inwestycji.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	Rekompensata może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozłożona na okres kilku lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	Podatek VAT zapłacony od inwestycji.

Tabela 3.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	zł	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE275	Zużycie pośrednie	zł	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395– SE390]

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE410	Wartość dodana brutto	zł	Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. [SE131– SE275 + SE600]
SE360	Amortyzacja	zł	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto	zł	Opłata za zaangażowanie czynników wytwórczych do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników wytwórczych. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407– SE408]
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	Opłata za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (w przypadku gospodarstw posiadających osobowość prawną tylko ziemi i kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Dochód ten oblicza się przez dodanie do wartości dodanej netto salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz odjęcie kosztu czynników zewnętrznych. [SE415– SE365 + SE405]

Tabela 3.1-8 Dochód na osobę

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415/SE010]
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/ FWU	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny). Obliczona tylko dla gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015>0). [SE420/SE015]

Tabela 3.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	zł	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność rolnika. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa obrotowe. [SE441 + SE465]
SE441	Aktywa trwałe	zł	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego. Ujmowane są tu również środki trwałe będące w fazie inwestycji. [SE446 + SE450 + SE455 + SE460]
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz lasy. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż). Ujmowane są tu również uprawy trwałe będące w fazie inwestycji.
SE450	Budynki	zł	Budynki i ich trwałe wyposażenie należące do rolnika. Ujmowane są tu również budynki będące w fazie inwestycji.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez narzędzi o małej wartości bądź o okresie użytkowania nieprzekraczającym jednego roku). Ujmowane są tu również maszyny, urządzenia i środki transportu będące w fazie inwestycji.
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	zł	Tu uwzględnia się: jałówki cielne, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz maciory.
SE465	Aktywa obrotowe	zł	Aktywa obrotowe obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe). [SE470 + SE475 + SE480]
SE470	Stado obrotowe	zł	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).

SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	Tu ujmuje się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – bez plantacji nieowocujących (w tym wartość produkcji roślinnej w toku – cykl krótki).
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, należności krótkoterminowe, gotówka w kasie i na rachunku bankowym (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo- i krótkoterminowych. [SE490 + SE495]
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	Ujmowane są tu zobowiązania zaciągnięte na okres nieprzekraczający jednego roku.
SE501	Kapitał własny	zł	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem. [SE436 –SE485]

Tabela 3.1-10 Wskaźniki finansowe

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego. [SE501 – SE501P[8]]
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartość kapitału gospodarstwa rolnego [(stan na początek roku + stan na koniec roku obrachunkowego)/2]. Na wartość kapitału gospodarstwa rolnego składa się wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Nie są ujmowane kwoty i inne prawa, które nie mogą być oddzielane od wartości ziemi. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana oddzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	zł	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym + różnica wartości stada podstawowego.
SE521	Inwestycje netto	zł	Inwestycje brutto pomniejszone o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji. [SE516 – SE360]

[8] SE501P = Kapitał własny na początek roku obrachunkowego.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Przepływ pieniężny (1) obliczany jest w następujący sposób: sprzedaż produktów + inne przychody + sprzedaż zwierząt – koszty ogółem – koszty zakupu zwierząt + saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej + saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Przepływ pieniężny (2) obliczany jest w następujący sposób: Przepływ pieniężny (1) + sprzedaż środków trwałych - zakupy i inwestycje w środkach trwałych + stan zobowiązań na koniec roku – stan zobowiązań na początek roku.
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem. [SE530/SE436]

3.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych kategorii ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN". Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm [9].

Schemat 3.2-1 Rachunek wartości produkcji ogółem

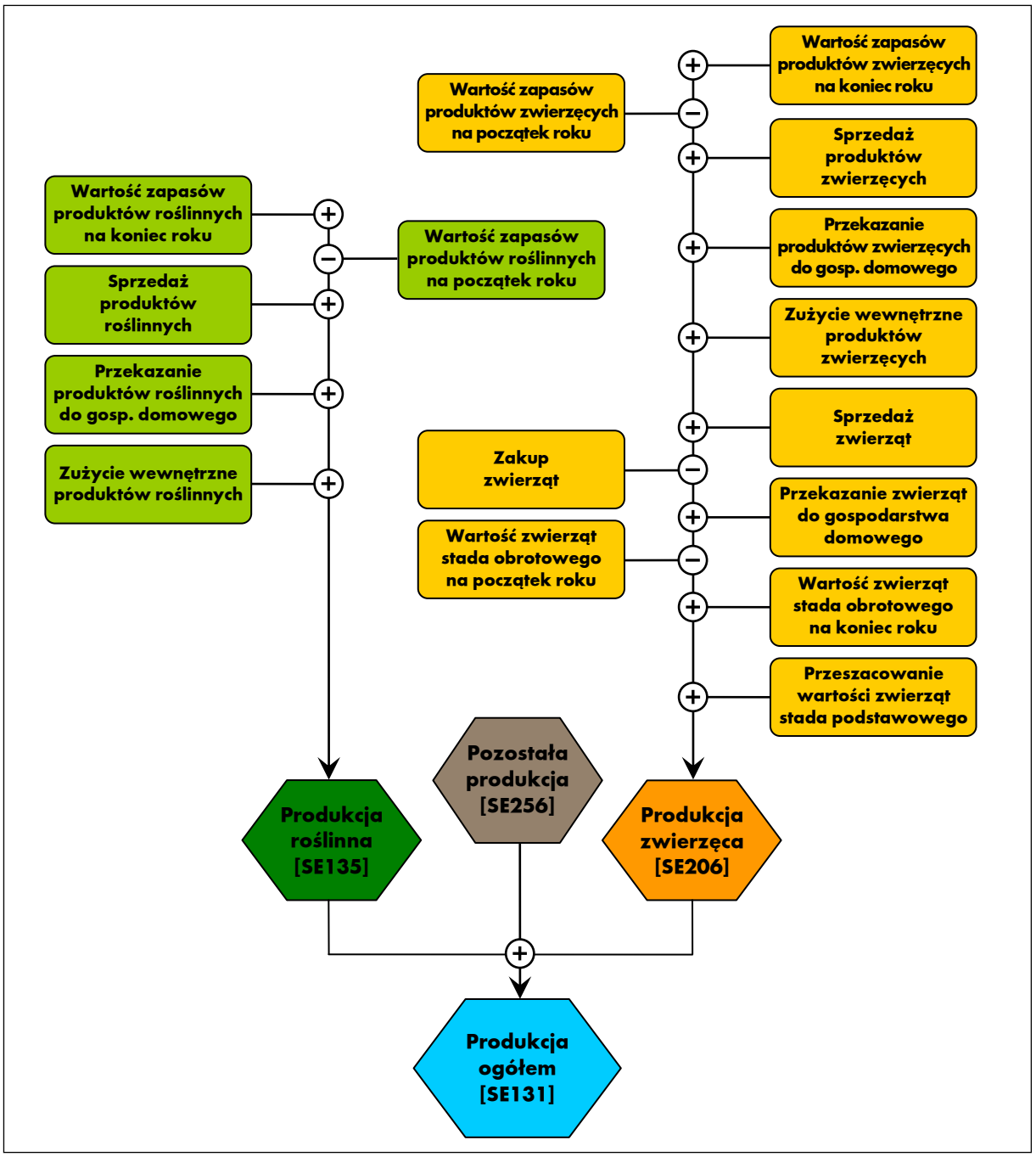

Schemat 3.2-1 ilustruje rachunek wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, różnica stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych nie wpływa na poziom określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

Schemat 3.2-2 Rachunek różnicy wartości zwierząt stada podstawowego

$$REGIDX_n = \frac{\frac{Wk_n}{Lk_n}}{\frac{Wp_n}{Lp_n}}$$

$$LVVAL_n = \left(\frac{WK_n}{REGIDX_n} - Wp_n \right) \times \frac{(1 + REGIDX_n)}{2}$$

gdzie:

- **REGIDX** - index cen;
- **Wk** - wartość na koniec roku obrachunkowego;
- ***n*** - grupa zwierząt;
- **Lk** - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego;
- **Wp** - wartość na początek roku obrachunkowego;
- **Lp** - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego;
- **LVVAL** - różnica wartości zwierząt.

W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest różnica wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego. Różnica wartości zwierząt stada podstawowego spowodowana jest zmianą cen w roku obrachunkowym oraz zmianą liczby zwierząt. W przypadku stada obrotowego różnica wartości zwierząt obliczana jest jako różnica pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego i obrotowego została wyodrębniona jako zmienna SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

Schemat 3.2-3 Rachunek salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

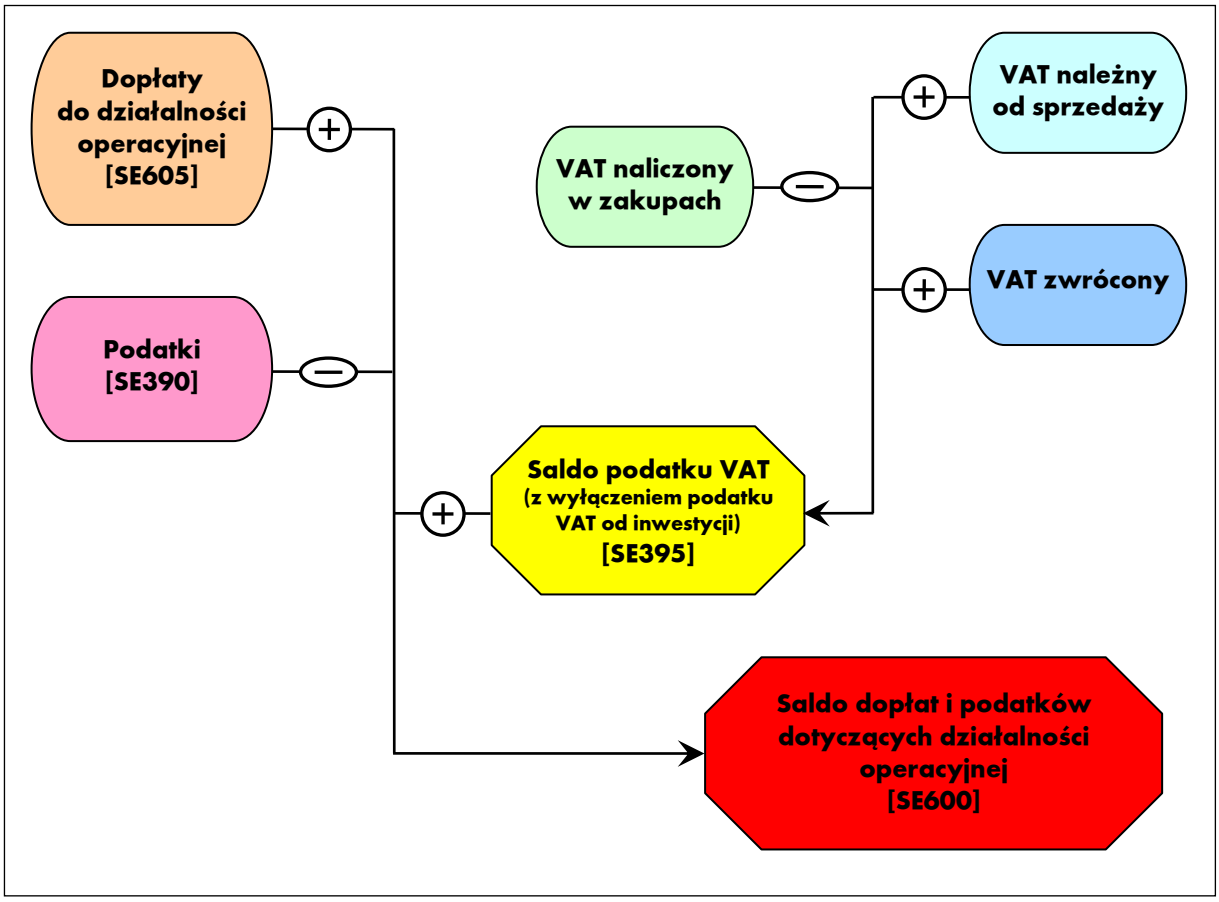

Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej pominięte są w grupie kosztów (patrz: Tabela 3.1-4 – pozycja zużycie pośrednie). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda rozliczeń z budżetem (patrz: Tabela 3.1-6 oraz Schemat 3.2-3). Dzięki takiemu grupowaniu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a innymi sektorami gospodarki narodowej. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

W przypadku gospodarstw rolnych rozliczających podatek VAT na zasadach ogólnych saldo podatku VAT (czyli różnica między VAT należnym a naliczonym) jest wyłączone z rachunku salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Tym samym saldo podatku VAT nie wpływa na wartość dochodu z gospodarstwa rolnego.

Schemat 3.2-4 Rachunek salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej

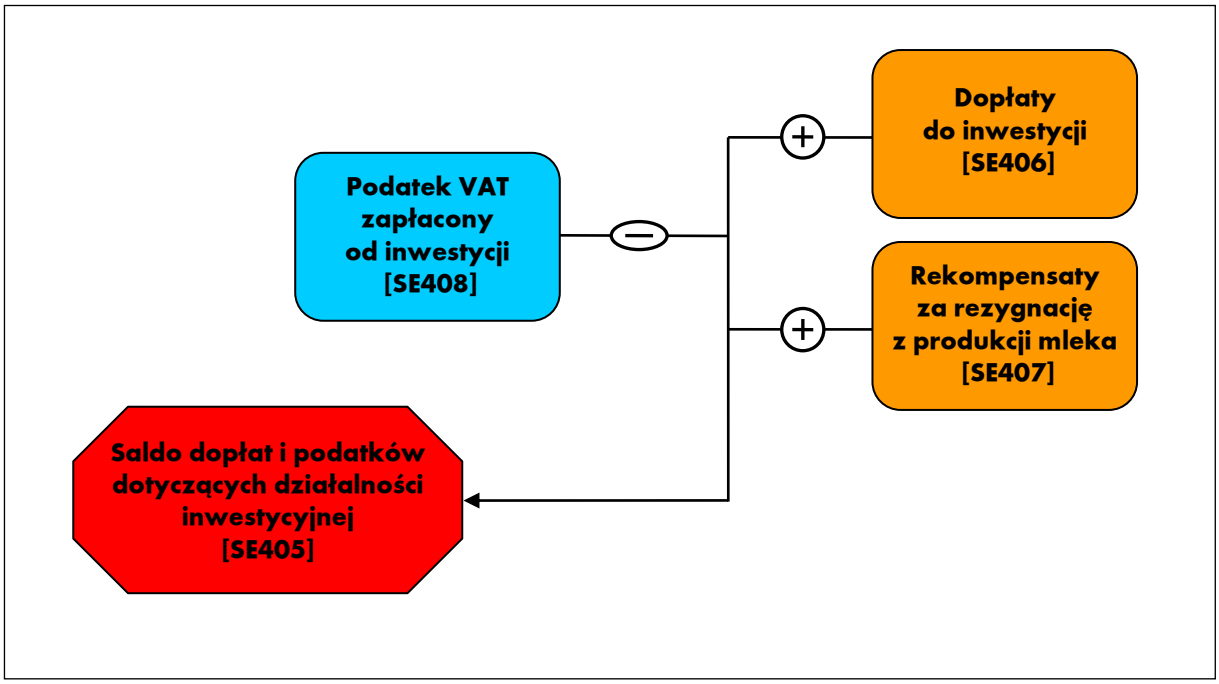

Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

W przypadku gospodarstw rolnych rozliczających podatek VAT na zasadach ogólnych podatek VAT zapłacony od inwestycji jest wyłączony z rachunku salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej. Tym samym podatek VAT zapłacony od inwestycji nie wpływa na wartość dochodu z gospodarstwa rolnego.

Schemat 3.2-5 Rachunek dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego

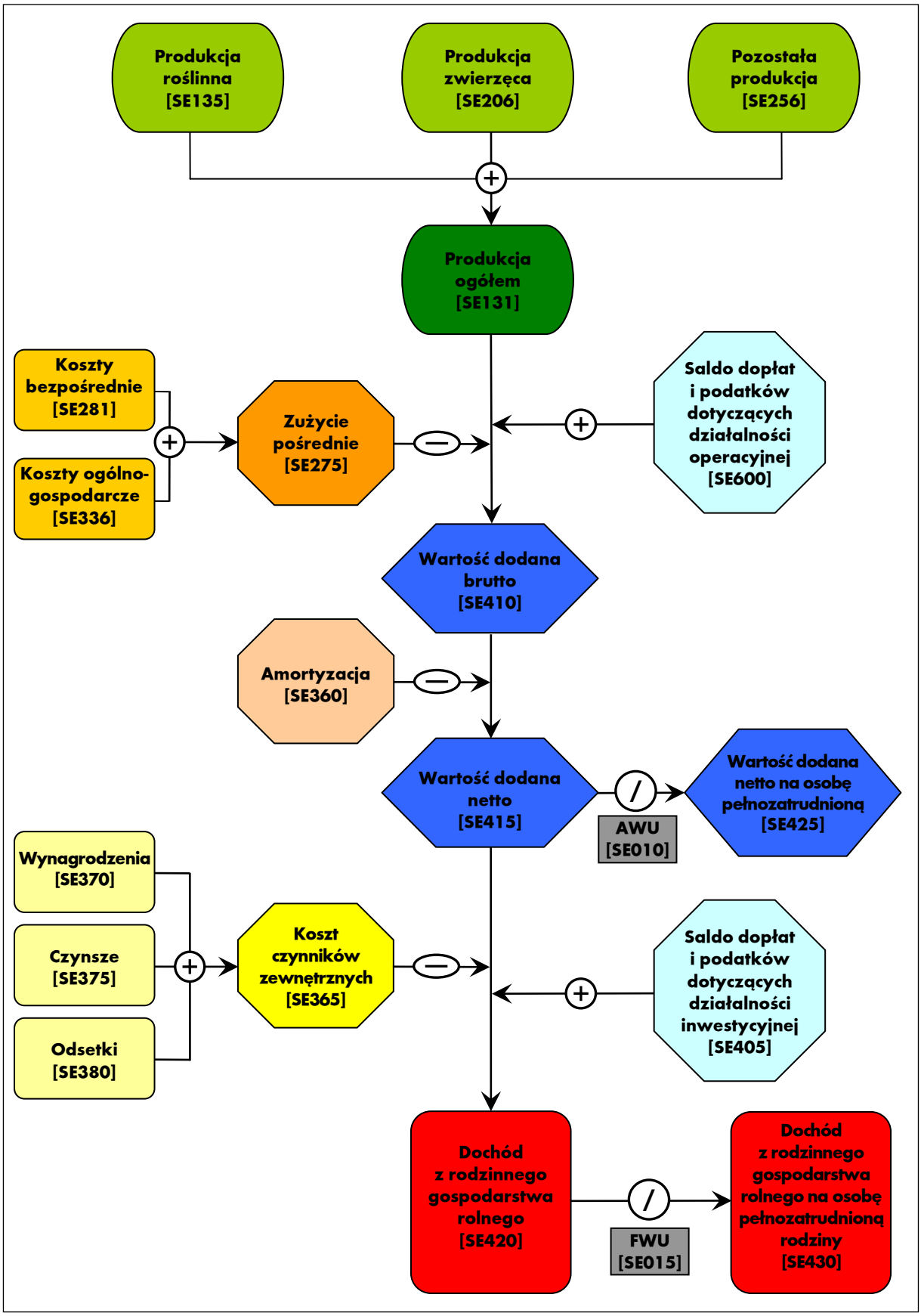

Schemat 3.2-5 przedstawia rachunek poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką ekonomiczną jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych oraz dodaje saldo dopłat i podatku dotyczących działalności inwestycyjnej. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego[9]. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

Schemat 3.2-6 Rachunek kapitału gospodarstwa rolnego

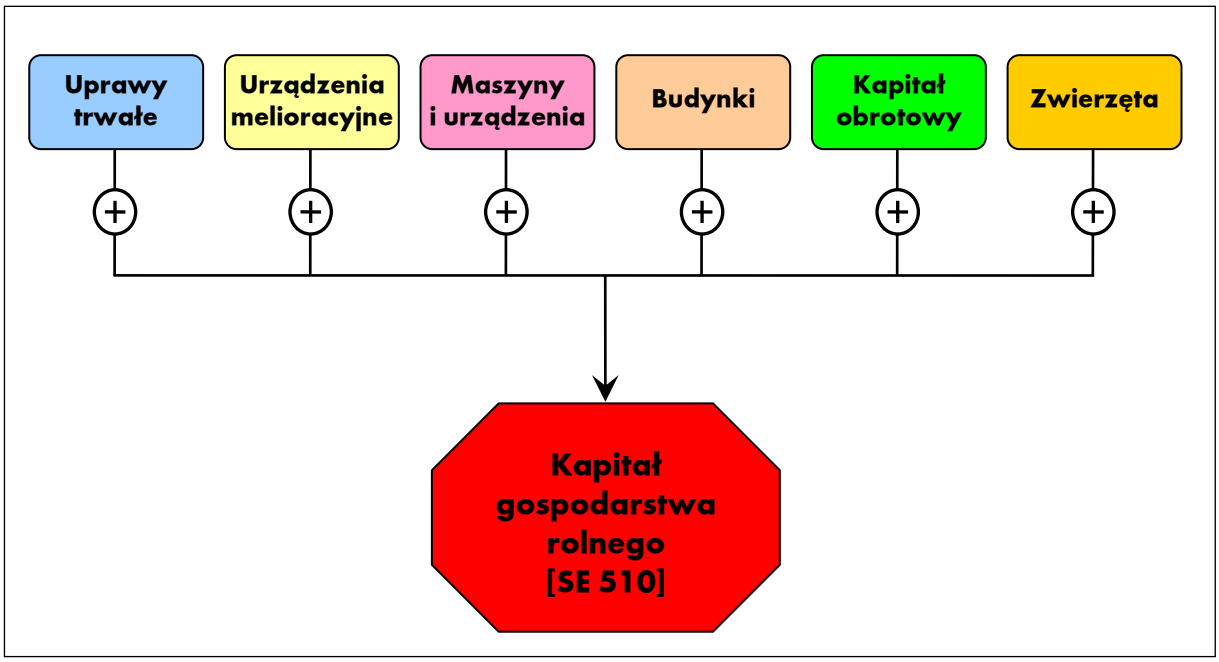

Schemat 3.2-6 ilustruje rachunek kapitału gospodarstwa rolnego według ustaleń metodycznych FADN. Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

[9] W gospodarstwach osób prawnych kategoria ta nazywana jest dochodem netto.

Schemat 3.2-7 Bilans finansowy gospodarstwa rolnego

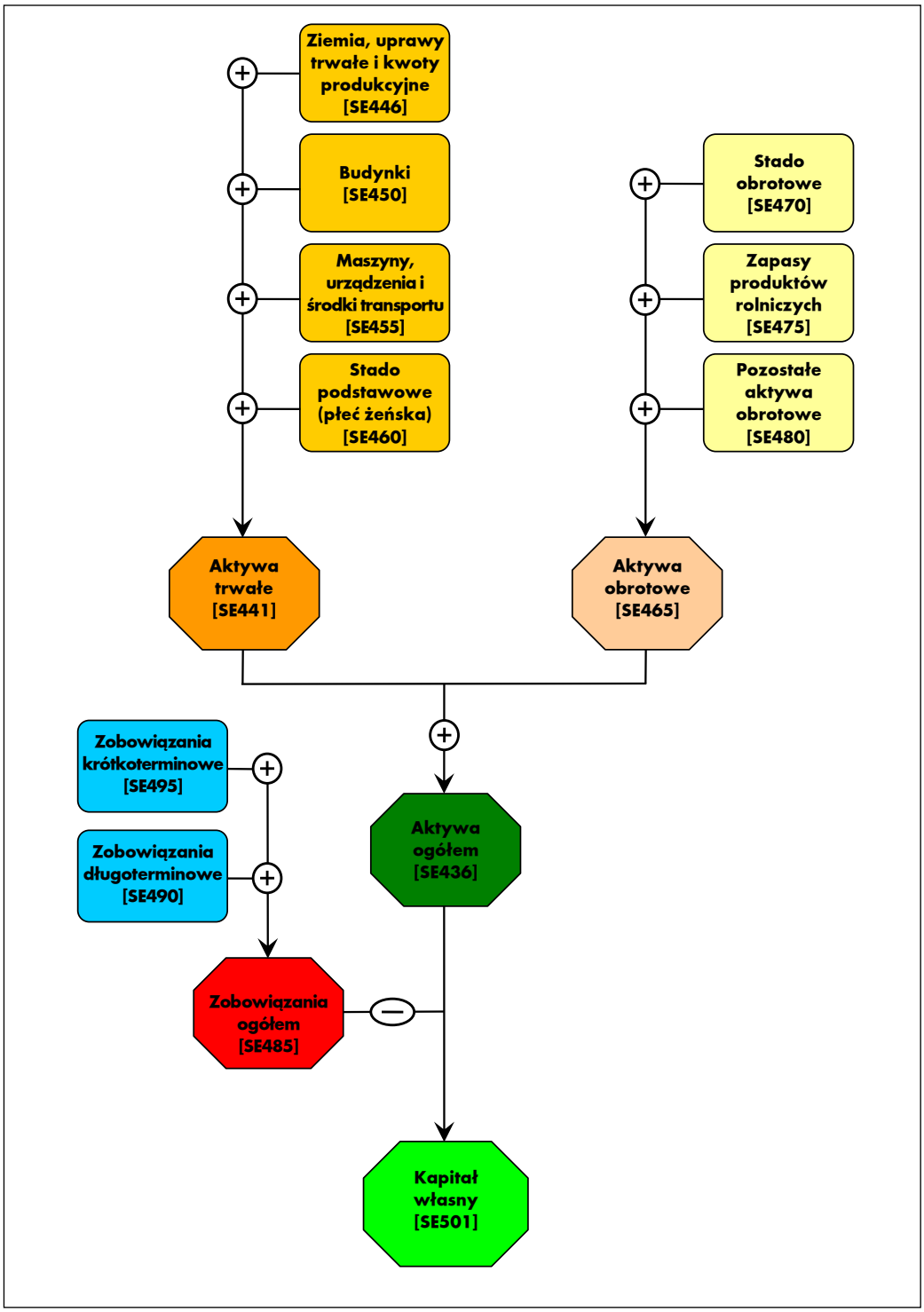

Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup i aktywa obrotowe – składające się z 3 grup. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 3.2-8 Rachunek wybranych wskaźników bilansowych i finansowych

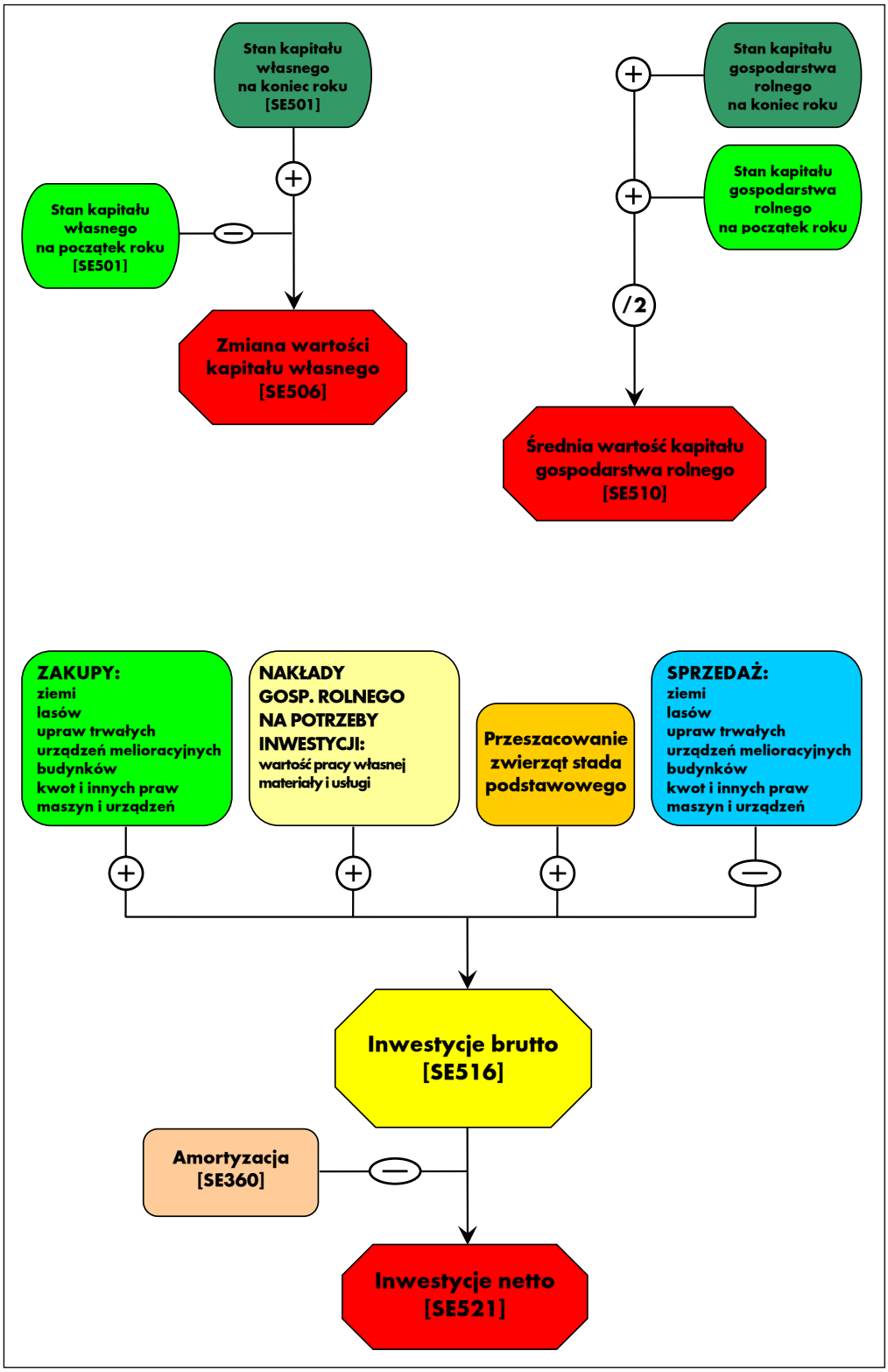

Na schemacie zaprezentowany jest rachunek czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany wartości kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

4. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

4.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego'2010 (PSR'2010) określono liczbę gospodarstw, które posiadały wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 4 000 euro (332 566 gospodarstw w analizowanym regionie) [7]. Wielkość ta (4 000 euro) jest minimalną wielkością ekonomiczną gospodarstw włączonych do pola obserwacji Polskiego FADN.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych. W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte współczynniki Standardowej Produkcji SO „2007", obowiązujące od 2013 roku. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ-PIB przy udziale ekspertów z IUNG, SGGW oraz z innych instytucji dla czterech wydzielonych w Polsce regionów FADN o numerach: 785, 790, 795, 800 [8].

Mapa 4-1 Podział Polski na regiony FADN

Źródło: opracowanie własne na podstawie [5].

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ-PIB na podstawie odpowiednich wytycznych Unii Europejskiej – Rozporządzenie Komisji EEC/2008/1242 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych (Dz. U. L 335, 13.12.2008) [1], [2], [15].

4.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN

W zbiorze dla roku obrachunkowego 2015 znajduje się 4 493 indywidualne gospodarstwa oraz 17 gospodarstw osób prawnych. Tych 4 510 gospodarstw rolnych jest statystycznie reprezentatywną próbą pod względem typu rolniczego i klasy wielkości ekonomicznej oraz regionu FADN dla pola obserwacji Polskiego FADN liczącego 332 566 gospodarstwa towarowe w regionie 795.

Każde gospodarstwo rolne, prowadzące rachunkowość w ramach Polskiego FADN w 2015 roku (patrz: Tabela 4.2-2) reprezentuje pewną liczbę podobnych gospodarstw ze swojej warstwy (patrz: Tabela 4.2-1).

Zastosowany system ważenia gospodarstw odzwierciedla różnice pomiędzy rzeczywistą (badaną) a określoną w planie wyboru strukturą próby, co skutkuje rozbieżnościami w liczbie gospodarstw w polu obserwacji, jaka została zaprezentowana w tabeli 4.2-1oraz w tabelach 5.1-1 i 5.2-1.

Tabela 4.2-1 Rozkład gospodarstw rolnych w polu obserwacji obejmujących region 795 według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)	Bardzo duże (€>=500)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	30 339	15 947	2 575	714	316	24	49 915
	Uprawy ogrodnicze (2)	1 956	4 683	2 748	1 964	1 326	83	12 760
	Uprawy trwałe (4)	7 912	13 168	2 332	266	77	0	23755
	Krowy mleczne (5)	7 477	30 845	21 792	5 921	665	0	66 700
	Zwierzęta trawożerne (6)	6 086	6 897	802	128	18	0	13 931
	Trzoda chlewna (71)	1 323	3 568	1 763	1 300	1 029	45	9 028
	Drób (72)	1 294	1 156	291	259	1 069	242	4 311
	Mieszane (8)	69 145	71 605	9 142	1 786	387	99	152 164
RAZEM (€>=4)		125 532	147 869	41 445	12 338	4 887	493	332 564
RAZEM (€<4)								299 478
Ogółem w Polsce		125 532	147 869	41 445	12 338	4 887	493	632 042

Źródło: GUS, Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska (na podstawie populacji gospodarstw badanych w Powszechnym Spisie Rolnym w 2010 roku; klasyfikacja z użyciem SO „2007"; kurs wymiany 1 euro = 3,90916 zł).

Pomimo określenia dla klasy gospodarstw bardzo małych przedziału wartości od 2 000 do 8 000 euro, należy pamiętać, że w Polsce w grupie tych gospodarstw znajdują się tylko gospodarstwa o wartości SO nie mniejszej niż 4 000 euro (zgodnie z progiem włączającym gospodarstwa do badań Polskiego FADN.

Tabela 4.2-2 Rozkład badanych[10] gospodarstw rolnych według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (2<=€<8)	Małe (8<=€<25)	Średnio-małe (25<=€<50)	Średnio-duże (50<=€<100)	Duże (100<=€<500)	Bardzo duże (€>=500)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (1)	84	416	221	100	37	1	859
	Uprawy ogrodnicze (2)	5	31	29	46	39	1	151
	Uprawy trwałe (4)	13	165	97	22	3	0	300
	Krowy mleczne (5)	7	346	700	417	64	1	1 535
	Zwierzęta trawożerne (6)	13	121	32	5	1	1	173
	Trzoda chlewna (71)	1	34	49	85	80	3	252
	Drób (72)	0	4	1	5	7	1	18
	Mieszane (8)	141	656	292	102	30	1	1 222
RAZEM (€>=4)		264	1 773	1 421	782	261	9	4 510

4.3. Udostępnianie danych

4.3.1. Udostępnianie danych z europejskiego FADN

Dane FADN zagregowane w formie wyników standardowych są dostępne w publicznej bazie danych na stronie europejskiego FADN (w języku angielskim, niemieckim lub francuskim).

Użytkownik ma do wyboru dwie możliwości:

1. Stworzenie własnego raportu z danymi według zdefiniowanych przez siebie kryteriów http://ec.europa.eu/agriculture/rica//database/database_en.cfm.

2. Pobranie gotowego pliku z danymi http://ec.europa.eu/agriculture/rica//database/consult_std_reports_en.cfm .

4.3.2. Udostępnianie danych z Polskiego FADN

IERiGŻ-PIB dysponuje danymi rachunkowymi:

- z indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość rolną (systematyczne zapisy w ciągu roku obrachunkowego w tzw. Książkach Rachunkowości Rolnej).
- z gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne. Dane te pochodzą z ankiety przeprowadzanej raz w roku.

IERiGŻ-PIB udostępnia tylko dane rachunkowe (tzn. dot. działalności rolniczej i pozarolniczej prowadzonej przez gospodarstwa rolne).

[10] Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

Dane osobowe nie są udostępniane!

Dane rachunkowe udostępniane są w celu dokonywania analiz ekonomicznych gospodarstw rolnych oraz oceny sytuacji w rolnictwie i na rynkach rolnych.

Dane udostępniane są w publikacjach IERiGŻ-PIB i na indywidualny wniosek[11].

Dane w publikacjach IERiGŻ-PIB są zagregowane i prezentowane według standardowych klasyfikacji gospodarstw rolnych stosowanych w UE i Polsce.

IERiGŻ-PIB udostępnia również dane w postaci szeregów czasowych według różnych grupowań, a także z uwzględnieniem zmian metodycznych[12].

[11] Więcej informacji nt. zasad udostępniania danych znaleźć można na stronie www.fadn.pl.

[12] Pobieranie wyników standardowych w postaci szeregów czasowych możliwe jest ze strony www.fadn.pl.

5. Wyniki Standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2015 r.

Przedstawione wyniki są reprezentatywne dla pola obserwacji FADN i są średnimi ważonymi dla określonej grupy gospodarstw rolnych.

W przypadku zmiennej: dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), zaprezentowano wyniki **tylko** z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015) (patrz: Tabela 5.1-8 oraz Tabela 5.2-8).

5.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Tabela 5.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		332 566	49 914	12 721	23 754	60 969	19 666	9 027	1 886	154 628
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		4 510	859	151	300	1 535	173	252	18	1 222

Tabela 5.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	20 203,8	12 922,0	48 468,2	16 284,7	29 831,7	12 407,1	50 201,4	237 593,7	13 623,8
SE010	**Nakłady pracy ogółem**	**AWU**	**1,657**	**1,483**	**2,256**	**2,146**	**1,818**	**1,375**	**1,494**	**4,491**	**1,536**
SE011	**Czas pracy ogółem**	**godz.**	**3 687**	**3 257**	**4 972**	**4 731**	**4 155**	**3 083**	**3 352**	**10 045**	**3 394**
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,506	1,323	1,518	1,376	1,800	1,370	1,434	1,856	1,485
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 366	2 916	3 404	3 094	4 118	3 072	3 224	4 449	3 286
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,151	0,160	0,738	0,770	0,017	0,005	0,060	2,635	0,051
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	321	340	1 568	1 637	37	11	128	5 596	108
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	15,3	17,1	6,7	8,8	21,0	15,4	18,3	39,7	13,6
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	3,1	3,7	1,5	0,6	5,4	2,2	4,7	6,8	2,4
SE035	Zboża	ha	7,93	10,45	3,05	0,97	7,64	5,13	15,20	24,60	8,44
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	1,47	4,26	0,39	0,31	0,55	0,40	1,77	1,93	1,30
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,19	0,54	1,28	0,10	0,02	0,00	0,02	0,00	0,10
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,66	0,08	0,51	6,74	0,01	0,01	0,03	0,00	0,31
SE055	Sady	ha	0,65	0,08	0,28	6,74	0,01	0,01	0,03	0,00	0,30
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,00	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	4,79	1,49	1,05	0,27	12,68	9,67	1,00	10,43	3,27
SE072	Odłogi	ha	0,07	0,05	0,09	0,02	0,06	0,14	0,05	0,28	0,07
SE073	Ugory	ha	0,12	0,10	0,35	0,36	0,05	0,04	0,12	2,42	0,08
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	0,22	0,28	0,44	0,44	0,11	0,18	0,25	2,71	0,17
SE075	Lasy	ha	1,23	0,78	0,60	0,69	1,73	1,59	1,25	5,17	1,22
SE080	**Zwierzęta ogółem**	**LU**	**12,0**	**1,2**	**0,5**	**0,1**	**24,5**	**12,4**	**52,1**	**195,6**	**8,8**
SE085	Krowy mleczne	LU	3,64	0,08	0,09	0,01	15,81	1,07	0,09	0,00	1,43
SE090	Pozostałe bydło	LU	3,79	0,47	0,20	0,02	8,48	10,09	0,53	0,05	3,33
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,01	0,00	0,00	0,00	0,67	0,00	0,00	0,07
SE100	Trzoda chlewna	LU	3,23	0,52	0,18	0,02	0,18	0,07	51,41	0,00	3,67
SE105	Drób	LU	1,18	0,03	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	195,54	0,14
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	50,8	54,9	45,1	46,3	46,2	49,0	53,2	42,6	48,1
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	62,4	65,5	45,1	67,7	58,8	46,9	54,1	57,9	62,0
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,49	0,32	0,19	0,03	1,89	1,17	0,49	0,00	1,38
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	4 978	2 654	2 461	2 687	5 267	3 878	4 213	0	3 880

Tabela 5.1-3 Wartość produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE131	**Produkcja ogółem**	**zł**	**96 485**	**73 258**	**251 177**	**107 700**	**125 890**	**40 294**	**201 944**	**1 995 007**	**55 774**
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	1,12	1,12	1,46	1,26	1,16	0,83	1,08	1,18	1,01
SE135	**Produkcja roślinna**	**zł**	**45 530**	**68 450**	**249 637**	**106 510**	**13 660**	**9 706**	**46 479**	**69 595**	**28 744**
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	3 028	4 068	39 648	12 688	654	638	2 577	1 883	2 142
SE140	Zboża	zł	17 034	28 097	5 602	1 993	14 886	9 664	37 505	65 020	16 717
SE145	Rośliny białkowe	zł	839	1 804	324	493	451	305	1 342	2 769	792
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE150	Ziemniaki	zł	3 062	7 688	575	152	1 838	1 368	724	201	3 089
SE155	Buraki cukrowe	zł	874	3 062	0	52	318	25	574	598	714
SE160	Rośliny oleiste	zł	2 270	7 916	371	272	345	188	5 039	35	1 800
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	1 059	4 362	0	291	45	45	93	0	795
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	11 724	12 095	226 505	2 605	278	3	694	0	2 126
SE175	Owoce	zł	8 734	827	2 355	98 543	100	79	276	0	3 120
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	-1 001	898	802	195	-4 238	-1 777	326	2 878	-696
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	936	1 700	13 102	1 914	-363	-194	-93	-1 905	288
SE206	**Produkcja zwierzęca**	**zł**	**50 064**	**3 529**	**1 117**	**112**	**111 639**	**29 947**	**154 764**	**1 923 713**	**26 101**
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	4 165	3 061	2 345	2 117	4 557	2 410	2 973	9 835	2 976
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	-206	-581	-144	-71	846	-732	-2	43 949	-1 010
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	19 394	199	183	27	90 701	3 953	357	0	5 341
SE220	Żywiec wołowy	zł	9 778	1 127	383	41	20 692	24 240	1 239	218	9 311
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	9 233	1 819	523	20	430	154	151 780	0	10 175
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	66	6	0	0	0	463	0	0	81
SE235	Żywiec drobiowy	zł	7 690	2	-1	-7	0	0	-3	1 320 851	431
SE240	Jaja	zł	3 548	159	21	10	2	14	26	595 283	311
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	18	9	0	0	2	8	0	0	33
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	337	207	8	22	-189	1 115	1 364	7 361	418
SE256	Pozostała produkcja	zł	891	1 279	423	1 078	591	641	701	1 698	928
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 048	836	623	510	1 079	464	1 025	228	1 308
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	10 932	3 059	1 137	183	16 084	8 746	38 004	48 682	12 136

Tabela 5.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE270	**Koszty ogółem**	**zł**	**85 803**	**65 364**	**172 259**	**85 567**	**108 812**	**48 785**	**187 324**	**1 689 221**	**55 478**
SE275	**Zużycie pośrednie**	**zł**	**61 540**	**42 573**	**123 344**	**37 913**	**79 805**	**32 641**	**156 154**	**1 478 483**	**39 875**
SE281	**Koszty bezpośrednie**	**zł**	**43 049**	**25 396**	**80 692**	**19 876**	**54 454**	**19 040**	**133 427**	**1 351 124**	**26 537**
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	1 107	1 301	11 855	2 232	825	440	1 068	557	768
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	4 850	4 927	56 343	1 578	2 972	1 434	3 728	5 120	2 328
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 185	1 754	522	100	1 049	765	1 311	2 304	1 308
SE295	Nawozy	zł	7 879	11 646	8 190	5 769	11 228	3 950	11 805	12 422	5 856
SE300	Środki ochrony roślin	zł	2 670	4 449	2 952	9 737	1 440	467	3 533	4 213	1 683
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 489	1 241	12 359	2 631	1 688	922	454	336	569
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	2 176	2 716	1 780	3 053	1 516	987	2 188	6 795	1 836
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	9 725	863	336	76	31 645	11 144	1 541	214	6 611
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	5 705	719	311	43	14 792	7 890	831	137	5 121
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	14 400	1 250	461	80	390	113	106 159	1 276 214	8 586
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	4 085	681	330	72	275	80	35 856	46 533	5 748
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	2 035	1 018	51	6	5 090	1 008	6 206	52 605	903
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	1	2	1	0	0	1	0	0	2
SE336	**Koszty ogólnogospodarcze**	**zł**	**18 491**	**17 177**	**42 652**	**18 038**	**25 351**	**13 602**	**22 726**	**127 359**	**13 339**
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 432	4 670	8 742	5 665	8 088	4 651	6 986	42 052	3 884
SE345	Energia	zł	8 156	7 489	24 793	8 021	10 496	5 277	10 459	75 546	5 510
SE350	Usługi	zł	2 356	2 579	3 983	1 025	3 315	1 905	2 478	2 428	2 025
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 548	2 438	5 134	3 327	3 453	1 769	2 803	7 332	1 919
SE360	**Amortyzacja**	**zł**	**18 991**	**16 996**	**27 569**	**31 027**	**25 286**	**14 818**	**26 089**	**139 963**	**13 240**
SE365	**Koszty czynników zewnętrznych**	**zł**	**5 272**	**5 795**	**21 345**	**16 626**	**3 720**	**1 325**	**5 081**	**70 775**	**2 363**
SE370	Wynagrodzenia	zł	3 328	3 686	18 977	14 918	407	235	1 277	58 068	1 142
SE375	Czynsze	zł	1 050	1 362	820	306	1 963	642	1 830	918	730
SE380	Odsetki	zł	894	746	1 548	1 403	1 350	449	1 974	11 789	491

Tabela 5.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE605	**Dopłaty do działalności operacyjnej**	**zł**	**21 872**	**21 410**	**13 558**	**12 299**	**33 772**	**27 579**	**20 128**	**41 511**	**18 619**
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	258	583	104	90	177	120	283	745	233
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	54	159	0	0	21	0	106	0	50
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	1 428	35	31	2	5 124	2 496	36	22	717
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	1 172	18	31	2	4 725	1 149	31	0	502
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydlęcej	zł	207	13	0	0	399	885	5	22	170
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	49	4	0	0	0	463	0	0	45
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	870	1 223	601	392	528	2 946	654	141	744
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	1 335	911	647	498	1 994	2 148	1 443	3 252	1 265
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 418	1 282	5 367	1 012	1 823	1 570	339	696	1 092
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	3 623	3 416	6 615	1 902	4 344	6 664	2 436	4 090	3 101
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	659	894	265	358	811	487	1 036	404	604
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	6 913	7 753	3 042	4 003	9 520	6 977	8 286	17 977	6 157
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	6 913	7 753	3 042	4 003	9 520	6 977	8 286	17 977	6 157
SE650	Wsparcie specjalne	zł	1 710	468	135	994	5 283	2 620	214	767	924
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	8 991	8 729	3 501	5 946	13 795	10 835	8 051	18 273	7 808

Tabela 5.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE600	**Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej**	**zł**	**20 909**	**19 848**	**13 863**	**12 728**	**33 042**	**26 163**	**19 549**	**43 861**	**17 435**
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	21 872	21 410	13 558	12 299	33 772	27 579	20 128	41 511	18 619
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	12	-129	845	1 398	231	-685	371	4 473	-297
SE390	Podatki	zł	975	1 433	541	969	962	731	951	2 123	887
SE405	**Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej**	**zł**	**56**	**313**	**-469**	**-86**	**726**	**315**	**1 805**	**-4 926**	**-301**
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	960	1 036	883	1 039	1 738	839	2 548	1 266	542
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	904	723	1 352	1 125	1 013	524	743	6 192	843

Tabela 5.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE131	Produkcja ogółem	zł	96 485	73 258	251 177	107 700	125 890	40 294	201 944	1 995 007	55 774
SE275	Zużycie pośrednie	zł	61 540	42 573	123 344	37 913	79 805	32 641	156 154	1 478 483	39 875
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	20 909	19 848	13 863	12 728	33 042	26 163	19 549	43 861	17 435
SE410	**Wartość dodana brutto**	**zł**	**55 854**	**50 533**	**141 695**	**82 515**	**79 127**	**33 815**	**65 339**	**560 385**	**33 334**
SE360	Amortyzacja	zł	18 991	16 996	27 569	31 027	25 286	14 818	26 089	139 963	13 240
SE415	**Wartość dodana netto**	**zł**	**36 863**	**33 537**	**114 126**	**51 488**	**53 841**	**18 997**	**39 250**	**420 422**	**20 094**
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	5 272	5 795	21 345	16 626	3 720	1 325	5 081	70 775	2 363
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	56	313	-469	-86	726	315	1 805	-4 926	-301
SE420	**Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego**	**zł**	**31 647**	**28 055**	**92 311**	**34 776**	**50 846**	**17 986**	**35 974**	**344 721**	**17 430**

Tabela 5.1-8 Dochód na osobę według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	22 249	22 617	50 585	23 991	29 620	13 813	26 264	93 614	13 083
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	21 125	21 772	60 809	25 265	28 239	12 955	24 591	185 767	11 864

Tabela 5.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE436	**Aktywa ogółem**	**zł**	**630 955**	**598 165**	**576 560**	**704 347**	**907 260**	**608 014**	**851 966**	**2 787 003**	**489 511**
SE441	**Aktywa trwałe**	**zł**	**564 404**	**538 951**	**516 293**	**639 665**	**813 513**	**541 101**	**748 285**	**2 240 666**	**438 578**
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	303 815	329 035	169 358	351 699	397 206	316 832	336 908	777 996	253 186
SE450	Budynki	zł	144 307	113 962	232 044	169 820	184 653	128 653	239 907	1 114 790	111 629
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	99 988	95 385	114 377	118 125	169 665	79 606	160 943	347 880	66 039
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	zł	16 295	570	514	20	61 988	16 010	10 527	0	7 725
SE465	**Aktywa obrotowe**	**zł**	**66 550**	**59 214**	**60 267**	**64 682**	**93 748**	**66 913**	**103 681**	**546 337**	**50 933**
SE470	Stado obrotowe	zł	15 776	2 146	723	149	24 977	30 778	44 400	200 907	14 349
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	24 057	26 662	27 010	30 060	29 840	15 790	27 440	38 548	20 448
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	26 718	30 406	32 534	34 473	38 931	20 345	31 840	306 883	16 136
SE485	**Zobowiązania ogółem**	**zł**	**25 239**	**22 469**	**43 577**	**35 361**	**37 328**	**10 420**	**59 816**	**421 113**	**13 340**
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	18 491	15 691	32 625	22 601	28 798	7 981	40 852	332 566	9 738
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	6 747	6 778	10 952	12 760	8 530	2 439	18 965	88 547	3 601
SE501	**Kapitał własny**	**zł**	**605 716**	**575 696**	**532 983**	**668 985**	**869 933**	**597 594**	**792 149**	**2 365 890**	**476 172**

Tabela 5.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierzęta trawożerne	Trzoda chlewna	Drób	Mieszane
				(1)	(2)	(4)	(5)	(6)	(71)	(72)	(8)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	-6 255	4 524	10 297	-953	-18 949	-10 924	-6 486	-138 586	-4 683
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	341 342	273 840	419 472	442 281	518 625	305 389	522 739	1 928 292	245 923
SE516	Inwestycje brutto	zł	14 037	14 244	17 991	18 549	17 461	2 155	19 798	332 271	8 895
SE521	Inwestycje netto	zł	-4 954	-2 752	-9 578	-12 478	-7 825	-12 664	-6 291	192 309	-4 345
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	51 722	44 635	113 598	60 980	80 149	37 038	65 260	444 445	32 575
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	39 130	31 716	86 508	41 260	61 353	35 756	46 166	415 186	23 968
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	0,06	0,05	0,15	0,06	0,07	0,06	0,05	0,15	0,05

5.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według klas wielkości ekonomicznej (ES6)

Tabela 5.2-1 Populacja i próba gospodarstw według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		332 566	125 532	147 868	41 447	12 336	5 025	358
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		4 510	264	1 773	1 421	782	261	9

Tabela 5.2-2 Wybrane informacje o produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE005	Wielkość ekonomiczna	euro	20 203,8	6 628,3	16 054,9	36 218,2	67 314,7	177 725,7	.
SE010	**Nakłady pracy ogółem**	**AWU**	**1,657**	**1,288**	**1,696**	**2,043**	**2,238**	**4,009**	**.**
SE011	**Czas pracy ogółem**	**godz.**	**3 687**	**2 801**	**3 781**	**4 684**	**5 122**	**8 959**	**.**
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,506	1,233	1,587	1,863	1,942	1,910	.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 366	2 684	3 549	4 300	4 494	4 496	.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,151	0,055	0,109	0,180	0,296	2,099	.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	321	117	232	383	629	4 464	.
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	15,3	8,4	14,8	24,8	36,8	61,0	.
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	3,1	0,7	2,7	6,6	12,2	20,3	.
SE035	Zboża	ha	7,93	5,16	7,77	10,96	15,72	35,39	.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	1,47	0,78	1,40	2,14	3,62	8,88	.
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,19	0,05	0,19	0,37	0,54	0,92	.
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,66	0,26	0,83	1,04	0,95	1,73	.
SE055	Sady	ha	0,65	0,26	0,82	1,04	0,89	1,47	.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,01	0,00	0,01	0,00	0,06	0,26	.
SE071	Uprawy pastewne	ha	4,79	2,00	4,37	10,10	15,59	13,61	.
SE072	Odłogi	ha	0,07	0,07	0,07	0,05	0,06	0,17	.
SE073	Ugory	ha	0,12	0,08	0,10	0,14	0,32	0,22	.
SE074	Powierzchnia użytków rolnych wyłączona z produkcji	ha	0,22	0,19	0,19	0,21	0,41	0,47	.
SE075	Lasy	ha	1,23	0,86	1,28	1,77	1,83	2,12	.
SE080	**Zwierzęta ogółem**	**LU**	**12,0**	**3,1**	**9,0**	**24,0**	**43,9**	**106,1**	**.**
SE085	Krowy mleczne	LU	3,64	0,41	2,63	11,52	19,03	11,77	.
SE090	Pozostałe bydło	LU	3,79	1,55	3,63	8,16	12,07	8,70	.
SE095	Owce i kozy	LU	0,08	0,04	0,10	0,13	0,00	0,02	.
SE100	Trzoda chlewna	LU	3,23	0,97	2,48	3,85	11,06	48,11	.
SE105	Drób	LU	1,18	0,03	0,08	0,22	1,72	37,45	.
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	50,8	46,7	48,9	53,8	58,0	53,0	.
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	62,4	85,1	59,6	56,3	67,9	61,4	.
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	1,49	0,91	1,38	1,91	1,94	1,46	.
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	4 978	2 842	4 006	5 028	6 354	7 317	.

Tabela 5.2-3 Wartość produkcji według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE131	**Produkcja ogółem**	**zł**	**96 485**	**28 538**	**68 566**	**175 796**	**317 583**	**1 145 804**	**.**
SE132	Relacja produkcji ogółem do kosztów ogółem	krotność	1,12	0,94	1,08	1,20	1,24	1,19	.
SE135	**Produkcja roślinna**	**zł**	**45 530**	**19 780**	**40 362**	**80 053**	**97 049**	**366 311**	**.**
SE136	Produkcja roślinna na 1 ha	zł/ha	3 028	2 397	2 772	3 254	2 665	6 052	.
SE140	Zboża	zł	17 034	9 770	15 780	24 543	41 094	102 422	.
SE145	Rośliny białkowe	zł	839	484	840	1 222	1 887	3 986	.
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE150	Ziemniaki	zł	3 062	2 587	3 115	4 389	3 134	2 460	.
SE155	Buraki cukrowe	zł	874	254	741	1 715	3 633	6 179	.
SE160	Rośliny oleiste	zł	2 270	850	1 724	3 145	7 853	26 093	.
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	1 059	616	1 313	1 360	1 721	588	.
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	11 724	1 510	5 901	31 500	31 541	182 848	.
SE175	Owoce	zł	8 734	3 690	10 886	14 753	7 924	24 388	.
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE195	Uprawy pastewne	zł	-1 001	-63	-934	-3 128	-5 183	-163	.
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	936	83	996	554	3 445	17 509	.
SE206	**Produkcja zwierzęca**	**zł**	**50 064**	**8 195**	**27 303**	**94 558**	**219 196**	**774 321**	**.**
SE207	Produkcja zwierzęca na 1 LU	zł/LU	4 165	2 674	3 020	3 938	4 992	7 299	.
SE211	Różnica wartości zwierząt	zł	-206	-870	-1 214	1 465	2 625	19 861	.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	19 394	1 102	10 049	61 342	140 734	107 512	.
SE220	Żywiec wołowy	zł	9 778	3 809	9 727	21 520	28 771	17 364	.
SE225	Żywiec wieprzowy	zł	9 233	2 811	6 799	10 533	34 518	147 824	.
SE230	Żywiec barani i kozi	zł	66	25	97	105	0	27	.
SE235	Żywiec drobiowy	zł	7 690	12	108	466	13 702	489 021	.
SE240	Jaja	zł	3 548	116	239	102	1 345	13 118	.
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	18	8	33	0	0	0	.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	337	311	252	490	126	-546	.
SE256	Pozostała produkcja	zł	891	564	901	1 185	1 338	5 172	.
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 048	904	1 127	1 227	1 085	818	.
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	10 932	4 804	10 541	19 480	28 449	61 671	.

Tabela 5.2-4 Koszty według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE270	**Koszty ogółem**	**zł**	**85 803**	**30 266**	**63 606**	**146 102**	**257 149**	**965 561**	**.**
SE275	**Zużycie pośrednie**	**zł**	**61 540**	**19 992**	**42 899**	**105 930**	**190 678**	**785 780**	**.**
SE281	**Koszty bezpośrednie**	**zł**	**43 049**	**10 635**	**27 300**	**73 471**	**143 229**	**664 724**	**.**
SE284	Koszty bezpośrednie produkcji roślinnej na 1 ha	zł/ha	1 107	639	894	1 457	1 457	2 121	.
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	4 850	1 245	2 720	12 357	13 296	52 404	.
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 185	816	1 178	1 606	2 164	4 767	.
SE295	Nawozy	zł	7 879	2 971	6 791	15 463	27 730	46 378	.
SE300	Środki ochrony roślin	zł	2 670	881	2 663	4 614	7 495	17 509	.
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 489	295	1 010	3 726	5 142	13 075	.
SE309	Koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej na 1 LU	zł/LU	2 176	1 711	1 562	1 554	2 040	5 046	.
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	9 725	2 688	7 516	24 652	46 925	36 211	.
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	5 705	2 241	5 565	13 228	15 622	10 193	.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	14 400	2 203	5 645	8 762	32 845	469 368	.
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	4 085	1 758	3 841	4 741	10 640	47 251	.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	2 035	351	954	3 893	9 796	29 779	.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	1	0	1	5	0	0	.
SE336	**Koszty ogólnogospodarcze**	**zł**	**18 491**	**9 356**	**15 599**	**32 459**	**47 449**	**121 056**	**.**
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 432	2 902	4 651	9 635	13 953	25 750	.
SE345	Energia	zł	8 156	3 372	6 552	15 815	22 863	65 931	.
SE350	Usługi	zł	2 356	1 684	2 142	3 180	4 759	10 437	.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 548	1 399	2 253	3 828	5 874	18 937	.
SE360	**Amortyzacja**	**zł**	**18 991**	**8 903**	**17 169**	**32 697**	**51 452**	**99 352**	**.**
SE365	**Koszty czynników zewnętrznych**	**zł**	**5 272**	**1 370**	**3 538**	**7 475**	**15 018**	**80 430**	**.**
SE370	Wynagrodzenia	zł	3 328	1 136	2 060	3 346	6 115	58 309	.
SE375	Czynsze	zł	1 050	182	852	2 369	4 890	7 847	.
SE380	Odsetki	zł	894	52	626	1 759	4 013	14 274	.

Tabela 5.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE605	**Dopłaty do działalności operacyjnej**	**zł**	**21 872**	**10 886**	**22 411**	**38 107**	**51 489**	**69 060**	**.**
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	258	120	257	376	613	1 684	.
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	54	12	54	63	157	576	.
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	1 428	242	1 288	4 347	5 286	1 728	.
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	1 172	144	976	3 890	4 776	1 464	.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydlęcej	zł	207	76	246	367	511	251	.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	49	22	66	90	0	13	.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	870	622	870	1 085	1 621	3 299	.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	1 335	838	1 357	2 078	2 659	3 787	.
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 418	551	2 137	1 720	695	1 300	.
SE624	Dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	3 623	2 011	4 364	4 882	4 975	8 386	.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	659	338	623	1 070	1 703	3 213	.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE630	Płatności "decoupled"	zł	6 913	3 825	6 686	11 243	16 685	27 645	.
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	6 913	3 825	6 686	11 243	16 685	27 645	.
SE650	Wsparcie specjalne	zł	1 710	354	1 610	4 754	5 835	3 385	.
SE699	Pozostałe dopłaty	zł	8 991	4 350	9 193	16 189	22 227	26 404	.

Tabela 5.2-6 Salda dopłat i podatków według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE600	**Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej**	**zł**	**20 909**	**9 833**	**21 459**	**37 337**	**51 228**	**65 899**	**.**
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	21 872	10 886	22 411	38 107	51 489	69 060	.
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	12	-398	16	533	1 427	772	.
SE390	Podatki	zł	975	655	969	1 303	1 688	3 933	.
SE405	**Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej**	**zł**	**56**	**-165**	**-484**	**998**	**4 194**	**3 213**	**.**
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	960	54	607	2 655	6 065	7 207	.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	904	219	1 092	1 657	1 871	3 994	.

Tabela 5.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według klas wielkości ekonomicznej[13]

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE131	Produkcja ogółem	zł	96 485	28 538	68 566	175 796	317 583	1 145 804	.
SE275	Zużycie pośrednie	zł	61 540	19 992	42 899	105 930	190 678	785 780	.
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	20 909	9 833	21 459	37 337	51 228	65 899	.
SE410	**Wartość dodana brutto**	**zł**	**55 854**	**18 380**	**47 126**	**107 203**	**178 133**	**425 924**	**.**
SE360	Amortyzacja	zł	18 991	8 903	17 169	32 697	51 452	99 352	.
SE415	**Wartość dodana netto**	**zł**	**36 863**	**9 477**	**29 957**	**74 506**	**126 681**	**326 573**	**.**
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	5 272	1 370	3 538	7 475	15 018	80 430	.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	56	-165	-484	998	4 194	3 213	.
SE420	**Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego**	**zł**	**31 647**	**7 941**	**25 935**	**68 029**	**115 856**	**249 356**	**.**

Tabela 5.2-8 Dochód na osobę według klas wielkości ekonomicznej[13]

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	22 249	7 358	17 662	36 461	56 611	81 461	.
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	21 125	6 440	16 342	36 514	59 644	134 628	.

[13] Uwaga: W przypadku zmiennej dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (SE420) zaprezentowano wyniki ze wszystkich gospodarstw rolnych, natomiast w przypadku zmiennej dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), **tylko** z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015).

Tabela 5.2-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE436	**Aktywa ogółem**	**zł**	**630 955**	**334 053**	**584 818**	**1 077 704**	**1 637 412**	**2 945 150**	**.**
SE441	**Aktywa trwałe**	**zł**	**564 404**	**305 533**	**525 779**	**959 852**	**1 450 017**	**2 551 982**	**.**
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	303 815	185 123	300 400	472 486	660 478	1 008 448	.
SE450	Budynki	zł	144 307	88 897	126 541	227 841	312 685	887 892	.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	99 988	28 860	87 084	212 648	390 861	588 615	.
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	zł	16 295	2 653	11 754	46 877	85 991	67 027	.
SE465	**Aktywa obrotowe**	**zł**	**66 550**	**28 520**	**59 039**	**117 852**	**187 395**	**393 168**	**.**
SE470	Stado obrotowe	zł	15 776	5 312	13 898	29 890	44 791	96 623	.
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	24 057	12 061	23 791	42 181	60 322	91 793	.
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	26 718	11 147	21 350	45 781	82 282	204 752	.
SE485	**Zobowiązania ogółem**	**zł**	**25 239**	**1 773**	**15 197**	**47 709**	**111 282**	**471 459**	**.**
SE490	Zobowiązania długoterminowe	zł	18 491	1 294	10 554	35 328	84 556	363 991	.
SE495	Zobowiązania krótkoterminowe	zł	6 747	480	4 644	12 381	26 726	107 468	.
SE501	**Kapitał własny**	**zł**	**605 716**	**332 279**	**569 620**	**1 029 995**	**1 526 130**	**2 473 692**	**.**

Tabela 5.2-10 Wskaźniki finansowe według klas wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio-małe	Średnio-duże	Duże	Bardzo duże
				2≤€<8	8≤€<25	25≤€<50	50≤€<100	100≤€<500	€≥ 500
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	-6 255	-5 506	-6 434	-8 367	-7 344	15 756	.
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	341 342	156 851	302 503	627 141	997 243	1 904 580	.
SE516	Inwestycje brutto	zł	14 037	690	10 920	27 843	50 080	219 570	.
SE521	Inwestycje netto	zł	-4 954	-8 213	-6 249	-4 853	-1 373	120 219	.
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	51 722	18 106	44 421	101 352	170 265	341 596	.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	39 130	17 082	33 468	73 776	115 825	231 001	.
SE532	Relacja przepływów pieniężnych (2) do aktywów ogółem	krotność	0,06	0,05	0,06	0,07	0,07	0,08	.

Literatura

[1] Commission Regulation (EC) 1242/2008: of 8 December 2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.

[2] Commission Regulation (EC) 867/2009: of 21 September 2009 amending and correcting Regulation (EC) No 1242/2008 establishing a Community typology for agricultural holdings.

[3] Commission Regulation (EC) No 868/2008 of 3 September 2008 on the farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.

[4] Commission Regulation (EC) No 781/2009 of 27 August 2009 amending Regulation (EC) No 868/2008 on farm return to be used for determining the incomes of agricultural holdings and analysing the business operation of such holdings.

[5] Council Regulation (EC) No 1217/2009 of 30 November 2009 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Community (z póź. zm).

[6] Commission Implementing Regulation (EU) 2015/220 of 3 February 2015 laying down rules for the application of Council Regulation (EC) No 1217/2009 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Union.

[7] Goraj L., Osuch D., Bocian M., Cholewa I., Malanowska B.: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2014. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2013.

[8] Goraj L., Cholewa I., Osuch D., Płonka R.: Analiza skutków zmian we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2010.

[9] http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm

[10] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/variables-finalpdf/_EN_1.0_&a=d

[11] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentatio/basic_definitions/ricc_1256_2012pdf/_EN_1.0_&a=d

[12] RI/CC 1256 Rev. 7. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels February 2012.

[13] RI/CC 882 Rev. 9.1 Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2012.

[14] RI/CC 882 Rev. 9.2 Definition of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels December 2014.

[15] RI/CC 1500 Rev. 3 Typology Handbook. EUROPEAN COMMISSION. Brussels October 2009.

[16] RI/CC 1525 The new typology applied to FADN 2007. EUROPEAN COMMISSION. Brussels March 2009.

[17] RI/CC 1529 The OGA of the holding in FADN. EUROPEAN COMMISSION. Brussels June 2009.

[18] Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.
[19] Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami).
[20] Skarżyńska A., Goraj L., Ziętek I.: Metodologia SGM "2002" dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2005.
[21] Ziętek I.: Współczynniki standardowej nadwyżki bezpośredniej „2004" dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. Raport PW nr 88, IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2008.
[22] Goraj L., Bocian M., Cholewa I., Nachtman G., Tarasiuk R.: Współczynniki Standardowej Produkcji „2007" dla celów Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2012.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB